

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

**ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Η
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ
ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΕΩΣ ΤΟ 1995**

ΠΑΤΡΑ ΜΑΙΟΣ 1998

ΑΠΟ ΤΟΝ

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟ Ι.
ΠΑΥΛΟ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Κος ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

2511

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΕΩΣ ΤΟ 1962

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣΕΩΝ

ΑΠΟ ΤΟ 1960

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣΕΩΝ

ΑΠΟ ΤΟ 1960

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣΕΩΝ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΕΩΣ ΤΟ 1995

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1	ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑΣ	σελ. 3
1.2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΡΩΝ	σελ. 4
1.3	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑΣ	σελ. 7
1.4	ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	σελ. 10
1.4.1	Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ	σελ. 10
1.4.2	Η ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ	σελ. 12
1.4.3	Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	σελ. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1	Η ΑΧΑΪΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΕΩΣ ΤΟ 1995	σελ. 14
2.2	ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	σελ. 15
2.3	ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ	σελ. 16
2.3.1	ΓΕΝΙΚΗ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ	σελ. 16
2.3.2	ΒΡΕΦΙΚΗ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ	σελ. 18
2.4	ΟΙ ΓΑΜΟΙ	σελ. 19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1	ΟΙ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΓΙΝΕΙ ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΚΑΙ ΜΕΤΑ	σελ. 20
3.2	Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1961	σελ. 20
3.3	Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1971	σελ. 21
3.4	Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1981	σελ. 23
3.5	Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1991	σελ. 24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥΣ

- 4.1 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΓΑΜΗΛΙΟΤΗΤΑΣ σελ. 27
- 4.2 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ σελ. 29
- 4.3 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ σελ. 31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

- 5.1 ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ
ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΑΧΑΪΑΣ. σελ. 35
- 5.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΟ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ. σελ. 40
- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ** σελ. 45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑΣ

Δημογραφία είναι η επιστήμη εκείνη η οποία έχει σαν αντικείμενο μελέτης την κατάσταση ενός πληθυσμού σε δεδομένο τόπο και χρόνο, την ερευνά των αιτιών και συνεπειών των πληθυσμιακών μεταβολών, την φυσική και μεταναστευτική κίνηση αυτού, τον καθορισμό των νόμων στους οποίους υπακούουν τα πληθυσμιακά φαινόμενα και την αντιμετώπιση των πολλών κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων που σχετίζονται με τον πληθυσμό.

Ο όρος δημογραφία παρουσιάζεται για πρώτη φορά από τον ACHILLE GUILLARD το 1885 στον τίτλο του βιβλίου του « Στοιχεία της ανθρώπινης στατιστικής η συγκριτική δημογραφία ».

Στο βιβλίο αυτό ο A. Guillard ορίζει την δημογραφία ως την «Φυσική και κοινωνική ιστορία του ανθρώπινου γένους» υπό ευρεία μεν έννοια, υπό στενή δε έννοια την ορίζει ως την μαθηματική μελέτη του πληθυσμού οι γενικές κινήσεις αυτών ,οι φυσικές ,πολιτικές και ηθικές συνθήκες διαβιώσεως τους.

Η δημογραφία με την σύγχρονη της μορφή δεν περιορίζεται μόνο στην ποσοτική και ποιοτική σύνθεση του πληθυσμού π.χ Αριθμός κατοίκων, φύλλο, ηλικία αυτών, γεννήσεις γάμους κ.λ.π αλλά προχωράει ακόμα ποιο πέρα και αναζητάει τα αίτια , τους νόμους και τις συνέπειες των πληθυσμιακών μεταβολών.

Τα αποτελέσματα των μελετών αυτών είναι ζωτικής σημασίας γιατί επιτρέπουν στις δημόσιες γενικά αρχές να ακολουθήσουν μια σωστή πληθυσμιακή πολιτική σε συνδυασμό πάντα με την οικονομική, δημοσιονομική, εργατική και κοινωνική πολιτική, τα μέτρα ασφάλειας, δικαιοσύνης, εθνικής άμυνας, γεωργίας και εκπαιδεύσεως.

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της επιστήμης λοιπόν είναι ότι δεν ασχολείται μόνο με το παρελθόν και το παρών αλλά ενδιαφέρεται περισσότερο από τις άλλες επιστήμες για τις μελλοντικές εξελίξεις.

Άλλωστε και η άποψη που επικράτησε το 1965 στο Βελιγράδι στην παγκόσμια συνδιάσκεψη για τον πληθυσμό ήταν η εξής « Η δημογραφία είναι στην ουσία κάτι πολύ περισσότερο από μια τυπική μέθοδος εξακριβώσεως των πληθυσμιακών εξελίξεων »

1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΡΩΝ

Πριν ξεκινήσουμε την παρουσίαση των δημογραφικών δεδομένων πρέπει να διευκρινίσουμε τους όρους που θα χρησιμοποιήσουμε στην συνέχεια.

Σύμφωνα με την δημογραφική επιστήμη και την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, οι διάφοροι όροι που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των δημογραφικών δεδομένων έχουν το εξής περιεχόμενο:

Γεννητικότητα :

Με τον όρο Γεννητικότητα εννοούμε τη διαδικασία της βιολογικής ανανέωσης του πληθυσμού και αναφέρεται στην συχνότητα των γεννήσεων ζώντων ατόμων σε έναν πληθυσμό κατά την διάρκεια κάποιας χρονικής περιόδου που η οποία συνήθως είναι το έτος.

Δείκτης Γεννητικότητας:

Ο δείκτης γεννητικότητας εκφράζει την συχνότητα των γεννήσεων ζώντων ατόμων σε έναν πληθυσμό κατά την διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Ο δείκτης αυτός εκφράζει την αναλογία των γεννήσεων σε ένα σταθερό μέγεθος πληθυσμού (1000 κατοίκους) και προκύπτει αν διαιρέσουμε τον αριθμό των γεννήσεων ζώντων ατόμων σε μια χρονική περίοδο (ενός έτους) δια του πληθυσμού στη μέση του έτους και πολλαπλασιάσουμε το πηλίκο επί 1000.

$$\text{Δείκτης Γεννητικότητας} = \frac{\text{Γεννήσεις ζώντων και νεκρών}}{\text{Συνολικός πληθυσμός στις 30 Ιουνίου}} \times 1000$$

Γονιμότητα:

Ο όρος αυτός έχει δυο έννοιες, μια βιολογική και μια δημογραφική έννοια. βιολογικά η γονιμότητα είναι μια αναπαραγωγική ικανότητα, αυτό σημαίνει για τους άνδρες την ικανότητα να γονιμοποιήσουν, ενώ για τις γυναίκες την ικανότητα να συλλάβουν, να κυοφορήσουν, και να γεννήσουν ένα ζωντανό παιδί.

Δημογραφικά, η γονιμότητα είναι η αναπαραγωγική δραστηριότητα του γυναικείου πληθυσμού ηλικίας από 15 έως 49 ετών.

Δείκτης Γονιμότητας:

Ο δείκτης με τον οποίο θα ασχοληθούμε εμείς είναι ο γενικός δείκτης, υπάρχουν και ειδικοί δείκτες και αυτό γιατί η γονιμότητα δεν είναι ίδια στις γυναίκες των διαφόρων ηλικιών.

$$\text{Δείκτης Γονιμότητας} = \frac{\text{Αριθμός γεννήσεων ζώντων}}{\text{Αριθμός γυναικών 15-49 ετών}} \times 1000$$

Θνησιμότητα

Θνησιμότητα θεωρείται η διαδικασία της φυσιολογικής φθοράς, του πληθυσμού εκφράζει δηλαδή τη συχνότητα, με την οποία εμφανίζεται ο θάνατος σε ένα κοινωνικό σύνολο σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ο ορισμός που αναφέραμε είναι ο γενικός ορισμός της θνησιμότητας, υπάρχουν και ειδικές θνησιμότητες που αναφέρονται σε ορισμένες κατηγορίες του πληθυσμού.

Δείκτης Γενικής Θνησιμότητας

Εκφράζει την αναλογία των θανάτων ενός έτους σε 1000 κατοίκους, δηλαδή ο δείκτης αυτός προκύπτει αν διαιρέσουμε το σύνολο των θανάτων του έτους με τον πληθυσμό της μέσης ημέρας του έτους και το πηλίκο το πολλαπλασιάσουμε επί 1000.

$$\text{Γενική θνησιμότητα} = \frac{\text{Θάνατοι του έτους}}{\text{Πληθυσμός την 30 Ιουνίου}} \times 1000$$

Βρεφική θνησιμότητα

Όταν λεμε βρεφική θνησιμότητα εννοούμε τους θανάτους των νεογέννητων που συμβαίνουν στη διάρκεια του πρώτου έτους της ηλικίας τους, δηλαδή κατά τη διάρκεια της ηλικίας 0.

Δείκτης βρεφικής θνησιμότητας

Για να μετρήσουμε τη βρεφική θνησιμότητα ,χρησιμοποιούμε το δείκτη που δίδεται από το λόγο που έχει ως αριθμητή τον αριθμό των νεογέννητων που έχουν πεθάνει πριν συμπληρώσουν το πρώτο έτος της ηλικίας τους και ως παρανομαστή χρησιμοποιούμε τις γεννήσεις ζώντων κατά την ίδια περίοδο. Ο δείκτης της βρεφικής θνησιμότητας εκφράζεται συνήθως επί 1000 γεννήσεις ζώντων.

$$\text{βρεφική θνησιμότητα} = \frac{\text{Θάνατοι παιδιών κάτω του έτους}}{\text{Γεννήσεις ζώντων εντός του έτους}} \times 1000$$

Η φυσική αύξηση του πληθυσμού

Ως φυσική αύξηση του πληθυσμού εννοούμε την υπεροχή των γεννήσεων έναντι των θανάτων κατά την διάρκεια ενός έτους συνήθως , και προκύπτει όταν αφαιρέσουμε τους θανάτους από το σύνολο των γεννήσεων του έτους.

Η πραγματική αύξηση του πληθυσμού

Ως πραγματική αύξηση του πληθυσμού εννοούμε το νούμερο που προκύπτει

αν από τον αριθμό των γεννήσεων αφαιρέσουμε τον αριθμό των θανάτων καθώς και των μεταναστών και προσθέσουμε τον αριθμό των παλιννοστούντων και τον αριθμό της εισόδου μεταναστών σε μια χρονική περίοδο.

Οικισμός

Ως οικισμός θεωρείται το σύνολο των γειτονικών οικοδομών που περιλαμβάνει δέκα τουλάχιστον κατοικίες ιδιωτικών νοικοκυριών η μια κατοικία που μπορεί να κατοικούν πενήντα τουλάχιστον άτομα.

Αστικός πληθυσμός

Ως αστικός πληθυσμός χαρακτηρίζεται ο πληθυσμός των δήμων και κοινοτήτων των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός αριθμεί 10.000 κατοίκους και άνω.

Ημιαστικός πληθυσμός

Ως ημιαστικός πληθυσμός χαρακτηρίζεται ο πληθυσμός των δήμων και κοινοτήτων εκείνων που ο πολυπληθέστερος οικισμός τους αριθμεί από 2.000 έως 9.999 άτομα.

Αγροτικός πληθυσμός

Στον αγροτικό πληθυσμό περιλαμβάνονται δήμοι και κοινότητες των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός αριθμεί μέχρι 1.999 κατοίκους.

Δημογραφική γήρανση

Με τον όρο αυτό χαρακτηρίζουμε την αναλογία των ηλικιωμένων πάνω από 60 με 65 ετών στο σύνολο του πληθυσμού.

Μετανάστευση

Ως Μετανάστευση θεωρούμε την προσωρινή η μόνιμη μεταβολή του τόπου μόνιμης διαμονής ενός ατόμου η συνόλου ατόμων.

Εσωτερική μετανάστευση

Εσωτερική μετανάστευση είναι η κίνηση του πληθυσμού από έναν οικισμό σε άλλον πάντα όμως μέσα στην ίδια χώρα.

Εξωτερική μετανάστευση

Είναι η κίνηση του πληθυσμού από ένα κράτος σε άλλο.

Αντικατάσταση γενεών

Είναι όταν υπάρχει τέτοιο επίπεδο γονιμότητας στα πλαίσια του οποίου Επιτυγχάνεται καθαρή αναπαραγωγή ίση με 100%. Τότε ο αριθμός των γυναικών στην γενιά των παιδιών, αφού υπολογίσουμε και την θνησιμότητα, είναι ίσος με τον αριθμό των γυναικών στη γενιά των γονέων.

1.3 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑΣ

Έχει εξακριβωθεί ότι η πρώτη απογραφή πληθυσμού, έγινε στην Κίνα το 2238 π.χ από τον αυτοκράτορα Υ-αο.

Στο τέταρτο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης αναφέρεται ότι το 1000 π.χ ο βασιλιάς Δαβίδ έκανε απογραφή των Ιουδαίων, για να διαπιστώσει πόσοι ήταν ικανοί να φέρουν όπλα.

Στους Ρωμαίους η πρώτη απογραφή πληθυσμού έγινε από τον Ρωμύλο (753-715 π.χ.) Ο Καίσαρας Αύγουστος διέταξε γενική απογραφή του πληθυσμού της απέραντης τότε Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η τελευταία απογραφή έγινε από τον αυτοκράτορα Βεσπασιανό το 73 μ.χ.

Ο Ηρόδοτος ο οποίος γεννήθηκε γύρω στο 485 π.χ καθόρισε κατά προσέγγιση το μέσο όρο της διάρκειας ζωής μιας γενιάς.

Το 1085 ο Γουλιέλμος ο κατακτητής στην Αγγλία έκανε καθολική απογραφή πληθυσμού και πλούτου γενικά γιατί πίστευε ότι για να διοικηθεί σωστά μια επαρχία ήταν αναγκαίο να γνωρίζουν από ποια πράγματα αποτελείται ο πλούτος της.

Ο περίφημος Άγγλος αστρονόμος Halley (1655-1742) χρησιμοποίησε τα ληξιαρχικά βιβλία γεννήσεων και θανάτων της πόλεως Breslau και παρουσίασε τον πρώτο πίνακα θνησιμότητας το 1693.

Ο παπάς Siissmilch (1707-1767) δημοσίευσε το 1741 σπουδαίες εργασίες δημογραφικού περιεχομένου, με στοιχεία που συγκέντρωσε από τα ληξιαρχικά βιβλία των παπάδων της Πρωσίας και δείχνει, ότι το ποσοστό αγοριών κατά τη γέννηση είναι 51% περίπου έναντι 49% των κοριτσιών, ενώ τα δυο φύλλα είναι ίσια κατά την εποχή του γάμου.

Στα τέλη του 17^{ου} αιώνα κάνουν την εμφάνιση τους, οι εμποροκρατικές Αντιλήψεις, παρατηρείται δηλαδή μια στροφή, και οι πολιτικές απόψεις που ίσχυαν μέχρι τότε εγκαταλείπονται δίνοντας το προβάδισμα στις οικονομικές όψεις του πληθυσμιακού προβλήματος.

Δυο είναι οι τάσεις που διατυπώνονται η *απαισιόδοξη* και η *αισιόδοξη*. Η απαισιόδοξη θεωρία διατυπώθηκε στην Αγγλία το πρώτο μισό του 17^{ου} αιώνα, με κύριο εκπρόσωπο της τον Παστωρ **T. MALTHUS**

Οι υποστηρικτες αυτής της θεωρίας δέχονται ότι αν ο πληθυσμός της γης αυξηθεί πέρα από τα <<αποθέματα της γης>> χωρίς να εμποδιστεί από πολέμους αρρώστιες και άλλες αιτίες, τότε φυσικό επακόλουθο της κατάστασης αυτής είναι η φτώχεια, η ανεργία, η εγκληματικότητα, και η πολιτική αναστάτωση.

Η πληθυσμιακή θεωρία του MALTHUS, διατυπώθηκε για πρώτη φορά στο <<Δοκίμιο περί του πληθυσμού>> και κυκλοφόρησε το 1798, στο Λονδίνο.

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή λοιπόν, ενώ ο πληθυσμός αυξάνεται κατά γεωμετρική πρόοδο, τα αγαθά αυξάνονται κατά αριθμητικήν, με αποτέλεσμα Ο πληθυσμός να αυξάνεται πολύ ταχύτερα από τα μέσα συντήρησης και να δημιουργείται υπερπληθυσμός σε σχέση με τα μέσα συντήρησης.

Το πρόβλημα δεν λύνεται με κάποια οικονομική λύση πχ άσκηση κοινωνικής πολιτικής παρά μόνο μετατίθεται συνεπώς δεν μένει άλλη διέξοδος στο πρόβλημα παρά μόνο η <<δημογραφική λύση>> δηλαδή η μείωση της γεννητικότητας.

Βέβαια η θεωρία του MALTHUS μετέπειτα δεν επαληθεύτηκε, και αυτό γιατί ο ίδιος δεν είχε λάβει υπόψη του, την βελτίωση της επιστήμης και την ανάπτυξη της , καθώς και την τεχνική πρόοδο. Η ανάπτυξη όμως αυτή της επιστήμης έλυσε το σοβαρότερο πρόβλημα της ανθρωπότητας την πείνα.

Επίσης δεν προέβλεψε ότι η άνοδος του βιοτικού επιπέδου θα επέφερε μείωση των γεννήσεων.

Από το άλλο μέρος υπάρχει η αισιόδοξη άποψη που διατυπώθηκε τον 19^ο αιώνα στην Ευρώπη και υποστηρίζει ότι ένας μεγάλος πληθυσμός αποτελεί πηγή δύναμης και πλούτου για ένα κράτος με την προϋπόθεση βέβαια ότι υπάρχει σωστή διοίκηση , εργατικότητα κ.λ.π.

Κύριοι υποστηρικτές της άποψης αυτής είναι οι σοσιαλιστές της εποχής εκείνης από τον ουτοπιστή Φουριέ έως τον επιστήμονα και ανατρεπτικό Μαρξ. Οι οποίοι στην <<δημογραφική λύση >> του MALTHUS, αντέτασσαν την <<Οικονομική λύση>>.

Σύμφωνα με τον Μαρξ, το πρόβλημα του υπερπληθυσμού υπάρχει μόνο στις καπιταλιστικές κοινωνίες, και είναι αποτέλεσμα του θεσμού που ισχύει εκεί δηλαδή της ατομικής ιδιοκτησίας.

Ο αντιπρόσωπος της Σοβιετικής Ένωσης στην επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών το 1947 Κορ Ραμπισκο, μεταξύ των άλλων υποστήριξε ότι <<η κοινωνία πρέπει να προσαρμοστεί στον υπάρχοντα πληθυσμό και όχι να γίνει το αντίστροφο>>. Επίσης θεωρεί ότι είναι βάρβαρη κάθε πρόταση υπέρ του περιορισμού των γάμων η των γεννήσεων και ότι ο υπερπληθυσμός είναι προϊόν του καπιταλισμού.

Από το 1967 όμως και έπειτα η θέση της Σοβιετικής Ένωσης αρχίζει να διαφοροποιείται λόγω του αυξημένου αριθμού των γεννήσεων που παρατηρήθηκαν.

Ο Σοβιετικός δημογραφος –επιστήμονας καθηγητής URLENS αναφέρει ότι μαζί με την εφαρμογή μιας οικονομικής λύσης πρέπει να υπάρξει και μια δημογραφική λύση.

Σήμερα για την μελέτη της εξελίξεως του πληθυσμού έχουν δημιουργηθεί σε πολλές χώρες του κόσμου, επιστημονικά Ιδρύματα που συγκεντρώνουν τα διάφορα στοιχεία και τα επεξεργάζονται επιστημονικά.

Το ποιο γνωστό δημογραφικό Ινστιτούτο της Ευρώπης είναι το Εθνικό Ινστιτούτο Δημογραφικών Σπουδών που ιδρύθηκε το 1945 στο Παρίσι και μελετά τα πληθυσμιακά προβλήματα της Γαλλίας καθώς και άλλων χωρών και εκδίδει το περιοδικό « Population ».

Στα διεθνή πλαίσια τρεις μεγάλοι οργανισμοί ασχολούνται με πληθυσμιακά φαινόμενα

- 1) Η Διεθνής Ένωση για την Επιστημονική Μελέτη του Πληθυσμού, έτος ιδρύσεως 1928.
- 2) Η Επιτροπή πληθυσμού του ΟΗΕ και
- 3) Το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο, στο οποίο υπάγονται οι δυο πρώτοι οργανισμοί.

1.4 ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Το πρώτο και πιο βασικό στάδιο για μια δημογραφική μελέτη είναι η συγκέντρωση των στοιχείων, που θέλουμε να μελετήσουμε.

Το στάδιο αυτό της συλλογής χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και φροντίδα, γιατί από την αξία και την ακρίβεια των στοιχείων που θα συγκεντρωθούν εξαρτάται και η ακρίβεια και η αξία των δημογραφικών συμπερασμάτων, αν τα στοιχεία είναι ψεύτικα η ανακριβή είναι φανερό ότι και το αποτέλεσμα της δημογραφικής μελέτης θα είναι ψεύτικο η ανακριβές.

Η συλλογή του δημογραφικού υλικού μπορεί να γίνει από πολλές πηγές, π.χ από διάφορα κέντρα και ινστιτούτα ερευνών, από διεθνείς οργανισμούς, από Δημόσιους και Ιδιωτικούς οργανισμούς, από Δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ.

Στην Ελλάδα η μεγαλύτερη πηγή για παροχή δημογραφικών στοιχείων είναι η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.).

Οι πηγές για τη φυσική κίνηση του πληθυσμού είναι τα ληξιαρχεία των δήμων και κοινοτήτων της χώρας στα οποία δηλώνονται οι γάμοι, οι γεννήσεις, οι θάνατοι.

Η μετανάστευση, η παλιννόστηση και ο τουρισμός διαπιστώνονται από κάποιες άλλες πηγές π.χ διαβατήρια, καταστάσεις επιβίβασης, διάφορα δελτία κ.λπ. και στέλνονται στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της χώρας.

Για την συλλογή του δημογραφικού υλικού εφαρμόζονται οι εξής μέθοδοι

- α) Η μέθοδος της απογραφής
- β) Η μέθοδος της δειγματοληψίας και
- γ) Η μέθοδος της συνεχής εγγραφής δημογραφικών στοιχείων.

1.4.1 Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ

Απογραφή σημαίνει συγκέντρωση στοιχείων από όλες τις στατιστικές ομάδες του πληθυσμού που επιθυμούμε να μελετήσουμε.

Ανάλογα με το είδος του πληθυσμού που απογράφουμε, διακρίνουμε απογραφές γεωργίας, κτηνοτροφίας, απογραφές πληθυσμού κ.λπ.

Από όλες τις μορφές απογραφών, η απογραφή του πληθυσμού είναι η σπουδαιότερη, γιατί αυτή αποτελεί και την κύρια πηγή πληροφοριών των δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών.

Τα σπουδαιότερα χαρακτηριστικά ενός πληθυσμού που μελετάμε με την βοήθεια των γενικών απογραφών είναι:

- α) Η σύνθεση του πληθυσμού κατά ηλικία.
- β) Η οικογενειακή κατάσταση (παντρεμένοι, ανύπαντροι, χωρισμένοι, χήροι)
- γ) Η σύνθεση κατά φύλο.
- δ) Η σύνθεση κατά επάγγελμα.
- ε) Η ανεργία και η απασχόληση.
- στ) Η εκπαίδευση.
- ζ) Η φυσική κίνηση του πληθυσμού ,η μετανάστευση κ.λπ.

Όλα αυτά τα διάφορα δημογραφικά χαρακτηριστικά ενός πληθυσμού σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή, τα διαπιστώνουμε με την βοήθεια των Γενικών απογραφών που γίνονται ανά δεκαετία.

Οι απογραφές λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι μας δίνουν μια φωτογραφία του πληθυσμού σε μια ορισμένη χρονική στιγμή και αποτελούν τη βάση όλων των μετέπειτα δημογραφικών υπολογισμών.

Την διεξαγωγή των απογραφών πληθυσμού αναλαμβάνει πάντα η στατιστική υπηρεσία της κάθε χώρας, γίνονται όπως είπαμε κάθε δέκα έτη και στα έτη που λήγουν σε 0 η 1.

Οι απογραφές διεξάγονται σε συγκεκριμένες εποχές του χρόνου και συγκεκριμένα άνοιξη ή φθινόπωρο αυτό βέβαια δεν είναι τυχαίο, προτιμούνται αυτές οι εποχές γιατί τότε η τουριστική κίνηση είναι μειωμένη, οι γεωργικές εργασίες είναι παρά πολλές αυτές τις εποχές και συνεπώς δεν έχουμε πληθυσμιακές μετακινήσεις και επιπλέον είναι άνετη η μετακίνηση των υπάλληλων που έχουν οριστεί να κάνουν την απογραφή. Επίσης ως ημέρα διεξαγωγής των απογραφών προτιμάται Κυριακή.

Η διάρκεια συμπληρώσεως των απογραφικών δελτίων είναι μια μέρα , αν όμως δεν επαρκούν οι απογραφείς τότε μπορεί να διαρκέσει και περισσότερες μέρες.

Οι απογραφές έχουν φυσικά και κάποια μειονεκτήματα όπως πολύ μεγάλο κόστος, για παράδειγμα η απογραφή του 1981 κόστισε 1,5 δισεκατομμύρια δραχμές περίπου.

Επίσης ο αριθμός των στατιστικών μονάδων όπως και το πλήθος των πληροφοριών είναι μεγάλο η δημοσίευση των αποτελεσμάτων καθυστερεί και τα στοιχεία που δημοσιεύονται τουλάχιστον όσον αφορά τη χώρα μας, περιορίζονται σε ένα δείγμα 5% και πολύ σπάνια 25% επί του συνόλου των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά την απογραφή.

Και ένα τελευταίο μειονέκτημα είναι ότι οι απογραφές δεν γίνονται μόνο από ειδικευμένο προσωπικό και έτσι τα απογραφικά δελτία μπορεί να περιέχουν σφάλματα των απογραφέων και κατά συνέπεια να έχουμε εσφαλμένη εικόνα των χαρακτηριστικών του πληθυσμού.

Απογραφή μπορεί να γίνει και σε ένα μόνο τμήμα του πληθυσμού π.χ γεννήσεις και θάνατοι μόνο σε ένα γεωγραφικό διαμέρισμα, η μετανάστευση σε ορισμένες μόνο περιοχές κ.λπ τότε βέβαια πρόκειται για μερική απογραφή.

1.4.2 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η δειγματοληπτική μέθοδος είναι η πιο συνηθισμένη σήμερα και συνίσταται στην προσπάθεια να γνωρίσουμε τα χαρακτηριστικά ενός συνόλου εξετάζοντας όμως μόνο ένα μικρό μέρος του συνόλου αυτού.

Είναι επιστημονική μέθοδος και βασίζεται στις πιθανότητες και στην κανονικότητα εμφάνισης των γεγονότων.

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται και στις έρευνες των ανθρώπινων πληθυσμών όπου μια απογραφή του πληθυσμού θα ήταν πρακτικά αδύνατη η οικονομικά και χρονικά ασύμφορη.

Με την μέθοδο αυτή παίρνουμε μόνο ένα δείγμα του πληθυσμού που θέλουμε να μελετήσουμε, το δείγμα αυτό το επιλέγουμε με τέτοιο τρόπο ώστε τα συμπεράσματα και οι πληροφορίες που θα πάρουμε να έχουν ισχύ στο σύνολο του πληθυσμού που εξετάζουμε.

Αν η δειγματοληψία γίνει σύμφωνα με τους κανόνες και τις τεχνικές που απαιτούνται στην θεωρία της τότε είναι πολύ αποτελεσματική.

Η δειγματοληπτική μέθοδος λοιπόν έχει σημαντικά πλεονεκτήματα σε σχέση με την γενική απογραφή, όπως μεγαλύτερη ταχύτητα, αφού η συλλογή του δημογραφικού υλικού που χρειάζεται για να μελετήσουμε τις χαρακτηριστικές ιδιότητες ενός πληθυσμού γίνεται πολύ πιο γρήγορα συνεπώς και τα αποτελέσματα έρχονται πιο γρήγορα.

Και βέβαια ένα ακόμα σημαντικό πλεονέκτημα είναι το πολύ χαμηλό κόστος της διεξαγωγής μιας δειγματοληπτικής έρευνας σε σχέση με την απογραφή αφού δεν χρειάζεται να μελετήσουμε το σύνολο του πληθυσμού παρά μόνο ένα μικρό αλλά αντιπροσωπευτικό τμήμα του.

Παράλληλα με τα πλεονεκτήματα της μεθόδου αυτής υπάρχουν και σημαντικά μειονεκτήματα, υπάρχει πάντα η πιθανότητα το δείγμα που έχει επιλεγεί να μην είναι αντιπροσωπευτικό του συνόλου άρα και τα αποτελέσματα να είναι ανακριβή.

Συνεπώς η δειγματοληπτική μέθοδος είναι η πλέον κατάλληλη για περιπτώσεις που θέλουμε άμεσα αποτελέσματα, η όταν θέλουμε να μελετήσουμε ένα πληθυσμό ανά τακτά χρονικά διαστήματα για να διαπιστώσουμε την εξέλιξη κάποιων φαινομένων, και βέβαια με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Πρέπει μόνο η δειγματοληπτική ερευνά να σχεδιάζεται και να εκτελείται σωστά ώστε το δείγμα που λαμβάνεται να περιλαμβάνει ικανοποιητικό αριθμό μονάδων για να έχουμε μια αξιόπιστη εκτίμηση για το σύνολο του πληθυσμού που μελετάμε.

1.3.3 Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η μέθοδος αυτή συνίσταται στην συνεχή εγγραφή των δημογραφικών στοιχείων αμέσως μόλις αυτά εμφανιστούν, σε ειδικά έντυπα και βιβλία π.χ τα ειδικά βιβλία στο ληξιαρχείο τα οποία είναι το βιβλίο γάμων , το βιβλίο γεννήσεων και το βιβλίο θανάτων. Η προθεσμία της δηλώσεως των γεγονότων στα ληξιαρχεία είναι 40 μέρες από την τέλεση του γαμου, 10 μέρες από τη γέννηση και 24 ώρες από το θάνατο.

Υποχρέωση προς δήλωση στα ληξιαρχεία έχουν για το γάμο, οι νεόνυμφοι και ο ιερέας, για τη γέννηση οι συγγενείς του βρέφους ακόμα και το μαιευτήριο, και για το θάνατο οι συγγενείς του θανόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

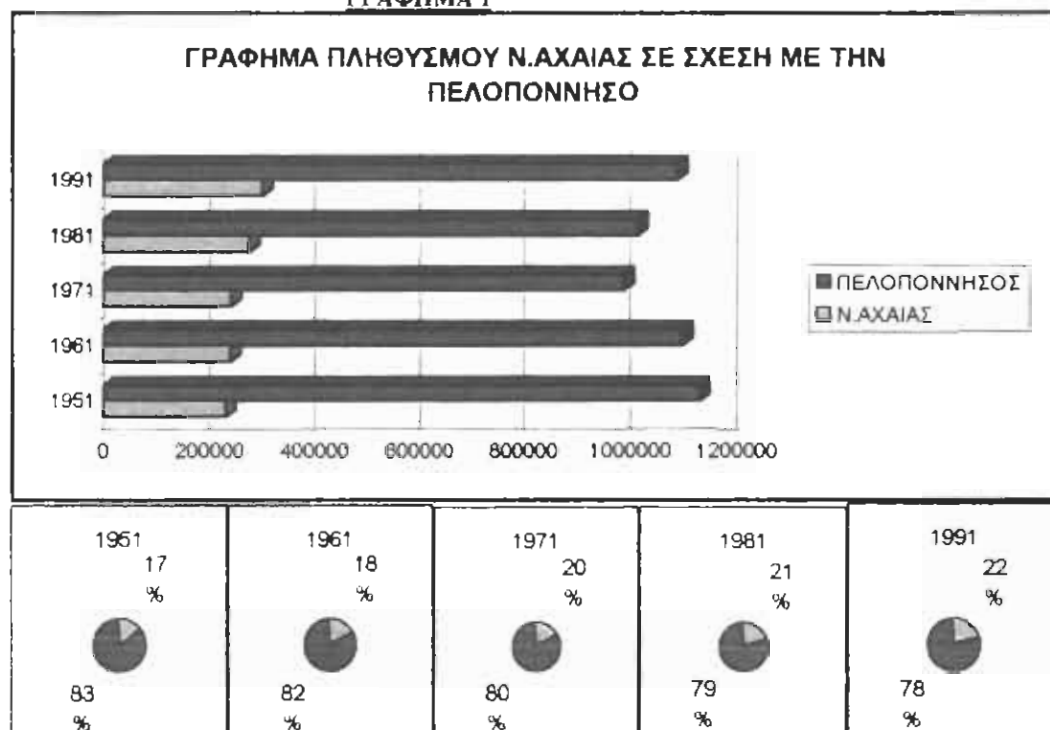
2.1 Ο ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

Πριν αρχίσουμε την ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων του Ν.Αχαιας καλό θα ήταν να αναφέρουμε κάποια στοιχεία για την θέση του νομού μας στο γενικότερο Ελλαδικό χώρο και κυρίως βέβαια με την Πελοπόννησο.

Όπως βλέπουμε παρακάτω στο διάγραμμα 1, από την απογραφή του 1951 έως και την απογραφή του 1991, ο Ν.Αχαιας έχει μια συνεχή ανοδική πορεία, ενώ το 1951 ο Ν.Αχαΐας αποτελούσε το 17% του συνολικού πληθυσμού της Πελοποννήσου το 1961 ανέβηκε στο 18%, μετά το 1971 ανέβηκε άλλες δυο μονάδες και έφτασε στο 20%, στην απογραφή του 1981 είχε ανέβει στο 21% όπως και το 1991 είχε ανέβει ακόμα μια μονάδα δηλαδή στο 22%.

Σαν μια πρώτη παρατήρηση λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι παρά το γεγονός ότι ο πληθυσμός της Πελοποννήσου δεν είχε ανοδική πορεία αφού από το 1951 έως και το 1971 είχε μια αρκετά σημαντική μείωση, ο νομός Αχαΐας είχε μια συνεχή άνοδο αποκτώντας όλο και μεγαλύτερο μερίδιο του συνολικού πληθυσμού της Πελοποννήσου, παρακάτω θα δούμε που οφείλεται αυτό το γεγονός και θα αναλύσουμε τις αιτίες.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

2.2 ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Με τον όρο **γεννητικότητα** εννοούμε την σχέση που υπάρχει ανάμεσα στον αριθμό των γεννήσεων που πραγματοποιούνται σε μια χώρα και στο συνολικό πληθυσμό της χώρας αυτής, στην μονάδα του χρόνου η οποία είναι συνήθως το έτος.

Η γεννητικότητα εκφράζεται συνήθως επί 1.000 κατοίκων, είναι δηλαδή ο ετήσιος αριθμός γεννήσεων επί 1000 ζώντων κατοίκων και δίνεται από την παρακάτω σχέση $v = \frac{N}{P} \times 1000$ όπου N είναι ο αριθμός των γεννήσεων κατά το εξεταζόμενο έτος και P ο συνολικός πληθυσμός στο μέσο του έτους .

Για τον Ν.Αχαΐας δεν έχουμε στοιχεία όσον αφορά τους δείκτες γεννητικότητας στην περίοδο που εξετάζουμε υπάρχουν όμως δείκτες για όλη την Ελλάδα τους οποίους βλέπουμε παρακάτω στον πίνακα 1.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι δείκτες αυτοί παρουσιάζουν αρκετούς Γεωγραφικούς διαχωρισμούς που οφείλονται σε οικονομικοκοινωνικούς και δημογραφικούς παράγοντες.

Όπως βλέπουμε στον πίνακα 1 ο δείκτης γεννητικότητας από το 1960 μέχρι το 1966 παρουσιάζει κάποιες μικρές αυξομειώσεις ενώ από το 1968 έως και το 1978 ακολουθεί μια σταθερά φθίνουσα πορεία και από το 18,7% που ήταν το 1967 πέφτει στο 15,5% που είναι και ο μέσος όρος για τα έτη 1975-78.

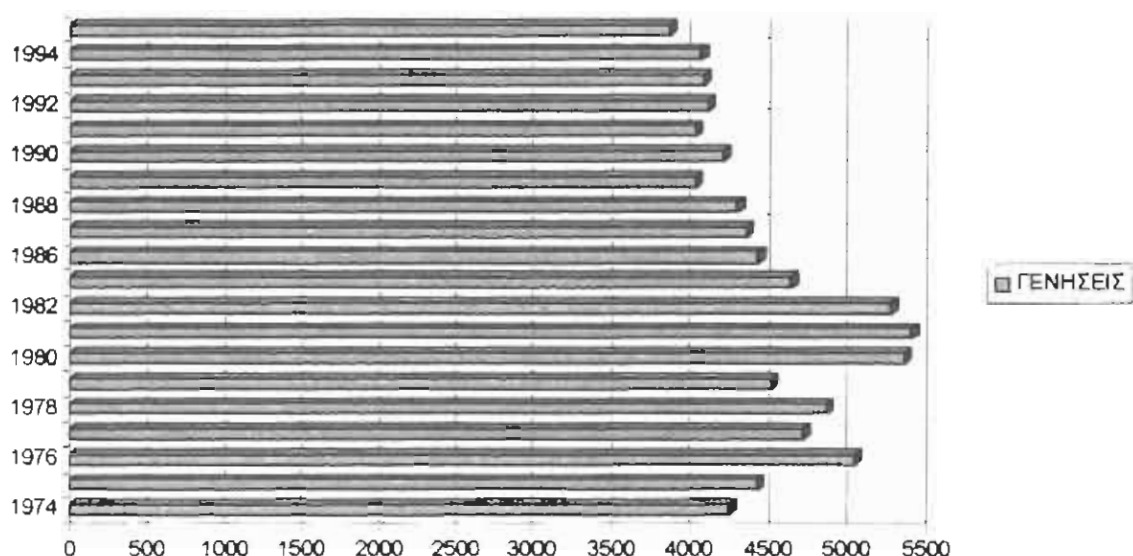
Στο γράφημα 2 έχουμε τις γεννήσεις στον Ν.Αχαΐας για τα έτη 1974 έως 1994 από εδώ μπορούμε να βγάλουμε κάποια πολύ χρήσιμα συμπεράσματα για την γεννητικότητα αυτή την περίοδο. βλέπουμε λοιπόν ότι κατά το διάστημα 1974 έως το 1978 έχουμε μια σημαντική αύξηση των γεννήσεων .το 1979 υπάρχει μια κάμψη για να έρθει μια εντυπωσιακή αύξηση κατά την περίοδο 1980-82. από εκεί και μετά η γεννητικότητα στο νομό Αχαΐας ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία. με κάποια τάση για σταθεροποίηση κατά την πενταετία 1990-4, και τέλος το 1995 επιβεβαιώνεται η πτωτική πορεία με νέα μεγάλη πτώση των γεννήσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΤΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1960	18,9
1961	17,9
1962	18
1963	17,5
1964	13
1965	17,7
1966	17,9
1967	18,7
1968	18,2
1969	17,4
1970	16,5
1975-8	15,5

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΣΤΟ Ν. ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 1974 ΕΩΣ ΤΟ 1995

2.3 ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Για να μελετήσουμε καλύτερα την θνησιμότητα και να αναλύσουμε το μέγεθος της και τη σημασία της θα πρέπει να τη διακρίνουμε στη Γενική θνησιμότητα και στη βρεφική θνησιμότητα αφού στην πραγματικότητα είναι δυο ξεχωριστά μεγέθη.

2.3.1 ΓΕΝΙΚΗ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Με τον όρο γενική θνησιμότητα εννοούμε το κλάσμα που έχει για αριθμητή το σύνολο των θανάτων που συνέβησαν στη διάρκεια ενός έτους και για παρονομαστή το συνολικό πληθυσμό στο μέσο του έτους.

Η γενική θνησιμότητα εκφράζεται και αυτή επί 1.000 κατοίκων και δίνεται από τον τύπο **γενική θνησιμότητα = $\Theta\Lambda\text{Π} \times 1.000$** .

Για τον Ν. Αχαΐας δεν έχουμε δείκτες θνησιμότητας μπορούμε όμως να δούμε τους δείκτες θνησιμότητας για όλη την χώρα στον πίνακα 2. Πριν από το 1960 η θνησιμότητα στην χώρα μας σημείωσε μεγάλη πτώση μετά όμως από το 1960 έως το 1971 παρατηρείται μικρή ανοδική τάση του ποσοστού θνησιμότητας αυτό φαίνεται ποιο καθαρά στο γράφημα 3.

Αυτή η μικρή ανοδική τάση της θνησιμότητας πρέπει να πούμε ότι οφείλεται

στο γεγονός ότι την περίοδο εκείνη παρουσιάστηκε μεγάλη εξωτερική μετανάστευση και έφυγαν άτομα ηλικίας από 18 έως 55 ετών ,δηλαδή άτομα που παρουσιάζουν μικρότερη θνησιμότητα και έμειναν άτομα που παρουσιάζουν μεγαλύτερη θνησιμότητα δηλαδή άτομα κάτω των 12 ετών και άνω των 55.

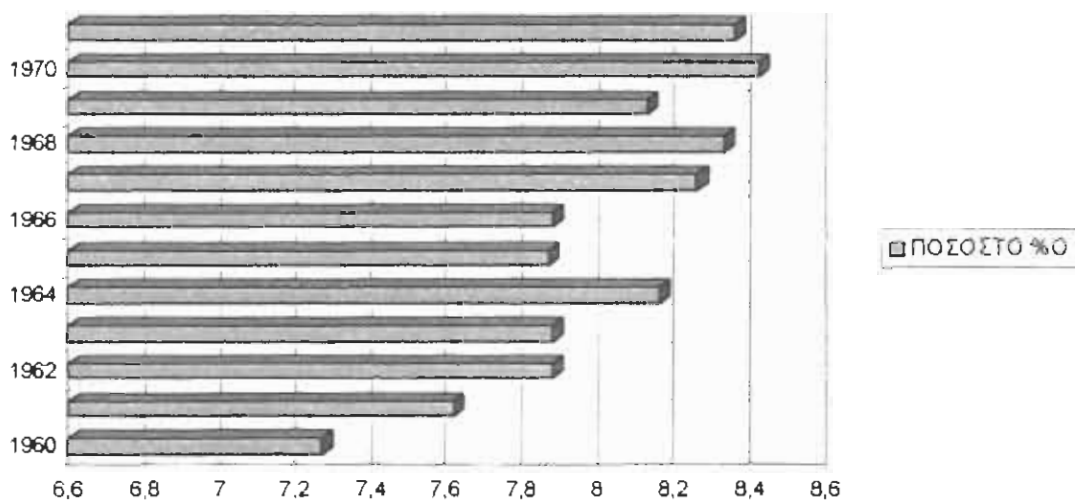
Αυτή λοιπόν είναι η αιτία που αντί η Γενική θνησιμότητα να πέφτει συνεχώς λόγω της καλύτερευσης των συνθηκών διαβίωσης αντίθετα είχε μια μικρή ανοδική τάση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 **ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

ΕΤΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ %ο
1960	7,27
1961	7,62
1962	7,88
1963	7,88
1964	8,16
1965	7,87
1966	7,88
1967	8,26
1968	8,33
1969	8,13
1970	8,42
1971	8,36

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΕΩΣ ΤΟ 1971

2.3.2 ΒΡΕΦΙΚΗ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Όταν λέμε βρεφική θνησιμότητα εννοούμε τους θανάτους των νεογέννητων που συμβαίνουν στη διάρκεια του πρώτου έτους της ηλικίας τους.

Για να μετρήσουμε τη βρεφική θνησιμότητα, χρησιμοποιούμε το δείκτη που δίνεται από το λόγο που έχει σαν αριθμητή τον αριθμό των νεογέννητων που έχουν πεθάνει πριν συμπληρώσουν το πρώτο έτος της ηλικίας τους, και παρανομαστή τον αριθμό των γεννήσεων ζώντων κατά την ίδια περίοδο.

Ο δείκτης της βρεφικής θνησιμότητας εκφράζεται συνήθως επί 1.000 γεννήσεων ζώντων.

Στον πίνακα 3 μπορούμε να δούμε τους δείκτες βρεφικής θνησιμότητας για τον Ν. Αχαΐας κατά τα έτη 1961, 1981, 1991 παρατηρούμε λοιπόν ότι υπάρχει σχεδόν κατακόρυφη πτώση του δείκτη όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

Παρά όμως το γεγονός ότι οι δείκτες πέφτουν συνεχώς θα πρέπει να τονίσουμε ότι γενικά η Ελλάδα έχει τους υψηλότερους δείκτες βρεφικής θνησιμότητας σε όλη την Ευρώπη συνεπώς υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για περαιτέρω πτώση των δεικτών.

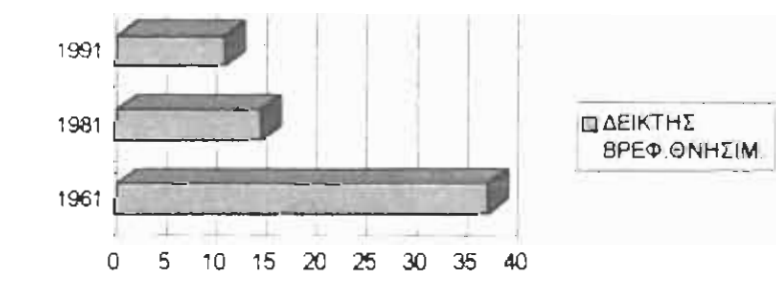
ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΕΤΗ	1961	1981	1991
ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΡΕΦΙΚΗΣ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ‰	36,85	14,42	10,9

Στο γράφημα 4 βλέπουμε καθαρά πόσο μεγάλη είναι η πτώση των δεικτών βρεφικής θνησιμότητας από το 36,85‰ που ήταν το 1961 έπεσε στο 14,42 το 1981 έχουμε δηλαδή μια πτώση 22 περίπου μονάδων μέσα σε 20 χρόνια και βέβαια στα επόμενα 10 χρόνια κατεβαίνει ακόμα πιο κάτω στο 10,9‰.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

ΒΡΕΦΙΚΗ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΟ Ν. ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 1961 ΕΩΣ ΤΟ 1991

2.4 ΟΙ ΓΑΜΟΙ

Το τρίτο στοιχείο που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και από το οποίο μπορούμε να βγάλουμε κάποια χρήσιμα συμπεράσματα είναι οι Γάμοι.

Τον γάμο μπορούμε να τον ορίσουμε σαν μια ένωση μικρής η μεγάλης διάρκειας, μεταξύ ορισμένων ανδρών και ορισμένων γυναικών, σύμφωνα με τους κανόνες της κοινωνίας και του θρησκευματος των ερχομένων σε γάμο κοινωνίας.

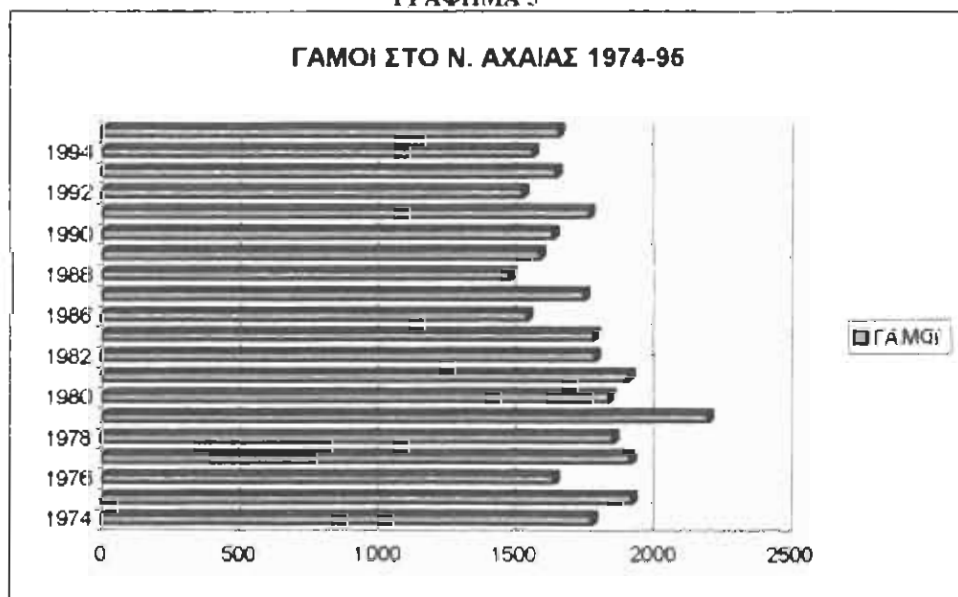
Για τους γάμους έχουμε κάποια στοιχεία από το 1974 και μετά, στον πίνακα 4 μπορούμε να δούμε τους γάμους που τελέστηκαν στο Ν. Αχαΐας από το 1974 έως το 1995.

Επίσης στο γράφημα 5, βλέπουμε ποιο καθαρά ότι οι γάμοι στο Ν. Αχαΐας από το 1974 μέχρι το 1995 ακολουθούν μια αρκετά ανώμαλη πορεία, αφού υπάρχουν παρά πολλές και σημαντικές αυξομειώσεις, όμως παρά τα διαστήματα αυτά με τις μεγάλες αυξομειώσεις η γενική πορεία είναι σίγουρα πτωτική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΕΤΗ	ΓΑΜΟΙ	ΕΤΗ	ΓΑΜΟΙ
1974	1776	1986	1541
1975	1920	1987	1747
1976	1640	1988	1481
1977	1917	1989	1587
1978	1854	1990	1636
1979	2195	1991	1766
1980	1843	1992	1525
1981	1912	1993	1645
1982	1787	1994	1560
1985	1785	1995	1656

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 ΟΙ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΓΙΝΕΙ ΑΠΟ ΤΟ 1961 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Εξετάσαμε λοιπόν έως τώρα κάποια γενικά στοιχεία για τον Ν. Αχαΐας όπως Γεννήσεις, Γάμους, Θανάτους τα οποία είναι στοιχεία που συλλέγονται και καταγράφονται καθημερινά σε ειδικά βιβλία και στο τέλος κάθε έτους γίνεται κάποιος γενικός απολογισμός.

Αυτά λοιπόν τα στοιχεία δεν έχουν καμία σχέση με τα στοιχεία που συλλέγονται σε μια απογραφή αφού συλλέγονται ξεχωριστά, θα δούμε λοιπόν τώρα τα δημογραφικά στοιχεία που συλλέγονται στις γενικές απογραφές.

Θα εξετάσουμε τις απογραφές του 1961, 1971, 1981, και τέλος του 1991. Πριν προχωρήσουμε στην παρουσίαση των απογραφών πρέπει να προσθέσουμε ότι οι απογραφές που έγιναν αυτά τα έτη έχουν κάποιες διαφορές μεταξύ τους τόσο ως προς τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν αλλά και όσο προς την μετέπειτα επεξεργασία των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν, συνεπώς τα αποτελέσματα που δημοσιεύτηκαν μετά από κάθε απογραφή άλλες φορές είναι ποικίλα και άλλες φορές εξαιρετικά περιορισμένα.

3.2 Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1961

Το 1961 η απογραφή έγινε στις 19 Μαρτίου και όπως μπορούμε να δούμε στον πίνακα 5 το σύνολο του πληθυσμού ήταν 239.206 αυτό σημαίνει ότι παρουσίασε αύξηση από το 1951 περίπου 4.5%.

Στο γράφημα 6 βλέπουμε αναλυτικά με ποιο τρόπο κατανέμεται ο πληθυσμός του νομού μας αστικό, ημιαστικό και αγροτικό.

Υπάρχει λοιπόν όπως βλέπουμε μια συγκέντρωση του πληθυσμού στις πόλεις που ανέρχεται σε 52%, ακολουθεί αρκετά κοντά ο αγροτικός πληθυσμός σε ποσοστό 44%, και με το μικρότερο μερίδιο τέλος είναι ο ημιαστικός πληθυσμός με ποσοστό μόλις 4%.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλύσουμε περισσότερο αυτά τα στοιχεία και θα τα συγκρίνουμε με τα δεδομένα των επόμενων απογραφών για να δούμε την εξέλιξη τους, τα αίτια και τις συνέπειες τους.

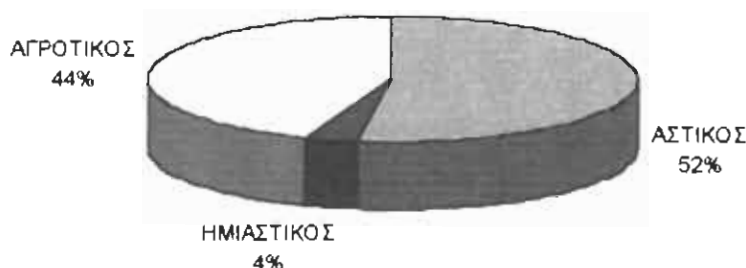
ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1961

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΣΤΙΚΟΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ
239206	124942	8416	105848

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1961

3.3 ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1971

Στις 14 Μαρτίου 1971 πραγματοποιείται η επόμενη απογραφή και αυτή τη φορά τα στοιχεία που έχουμε είναι αρκετά αναλυτικά., στον πίνακα 6 βλέπουμε ότι ο συνολικός πληθυσμός έχει σχεδόν μηδενική αύξηση από την προηγούμενη απογραφή του 1961.

Αυτό όμως που πρέπει να προσέξουμε είναι ότι έχει αυξηθεί εντυπωσιακά ο αστικός πληθυσμός όπως φαίνεται στο γράφημα 7, και έτσι από 52% που ήταν το 1961 έχει γίνει μέσα σε δέκα χρόνια 59%, αυτό σημαίνει βέβαια αντίστοιχη μείωση του αγροτικού πληθυσμού κυρίως, αλλά και του ημιαστικού .

Πέρα από αυτά τα στοιχεία όμως έχουμε και κάποια αλλά ακόμα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όπως θα δούμε , είναι ο πληθυσμός του Ν.Αχαΐας κατά έτη ηλικίας.

Στον πίνακα 7 βλέπουμε ότι ένα αρκετά μεγάλο τμήμα του πληθυσμού είναι σε σχετικά μικρή ηλικία δηλαδή από 0 έως 15 ετών, μετά από την ηλικία των 15 ετών μέχρι την ηλικία των 30 υπάρχει μια αισθητή μείωση του πληθυσμού, και ακολουθούν οι ηλικίες από 30 έως 50 ετών που έχουν ένα σημαντικό μερίδιο του πληθυσμού, όπως απεικονίζεται και στο γράφημα 8.

Έπειτα στις ηλικίες άνω των 50 ετών υπάρχει μια σχετικά ομαλή κατανομή του πληθυσμού, το συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι το 1971 ο πληθυσμός το νομού δεν παρουσιάζει αύξηση στο σύνολο του και υπάρχει μόνο μια μικρή μείωση του πληθυσμού στις ηλικίες από 20 ετών έως 35 που θα δούμε στη συνέχεια που οφείλεται.

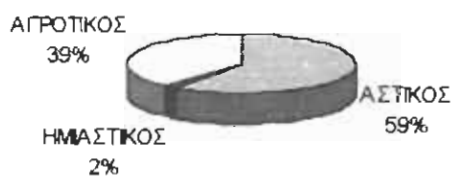
ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1971

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΣΤΙΚΟΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ
239848	143312	4028	92508

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1971

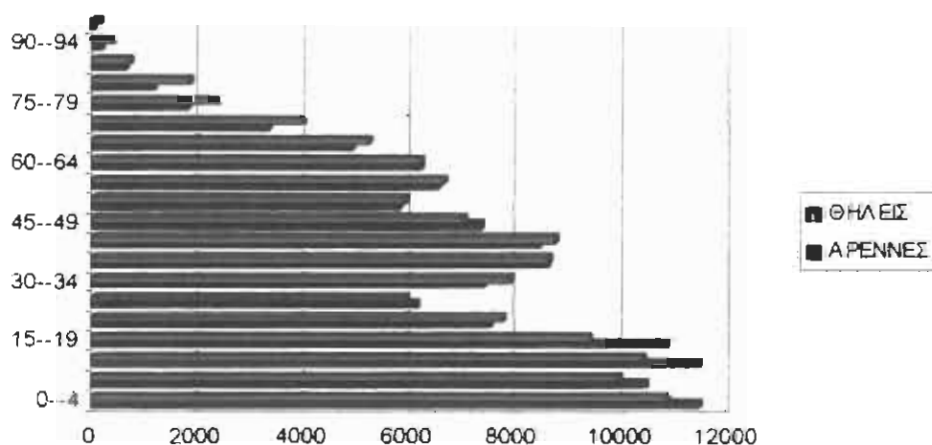
ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.Αχαΐας ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1971

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΛΙΚΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
0-4	10812	45-49	7016
5-9	9940	50-54	5912
10-14	10368	55-59	6632
15-19	9384	60-64	6196
20-24	7724	65-69	5212
25-29	5928	70-74	3968
30-34	7900	75-79	2372
35-39	8636	80-84	1828
40-44	8752	85 και άνω	1200

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1971

Στο γράφημα 8 ενδιαφέρον παρουσιάζει και η κατανομή των δυο φύλων κατά ηλικία , έτσι βλέπουμε ότι οι άνδρες υπερτερούν στις μικρές ηλικίες ,δηλαδή περίπου μέχρι τα 25 και από εκεί και μετά οι γυναίκες παίρνουν το προβάδισμα και αποδεικνύουν ότι ζουν περισσότερο από τους άνδρες.

3.4 ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1981

Τα στοιχεία που έχουμε από την απογραφή του 1981 είναι εξαιρετικά περιορισμένα, όπως είπαμε σε κάθε απογραφή έχουμε σχετικά μεγάλες διαφορές ως προς την έκταση και την ανάλυση των στοιχείων που συλλέγονταν .

Έτσι λοιπόν τα μόνα στοιχεία που έχουμε από την απογραφή του 1981 είναι όπως βλέπουμε στον πίνακα 8, βασικά μια ισομερής κατανομή του πληθυσμού στα δυο φύλα και βέβαια μια αύξηση του πληθυσμού κατά 14.7% περίπου από την προηγούμενη απογραφή του 1971 αφού τώρα ο πληθυσμός του Ν.Αχαιας ανέρχεται στις 275.164 σύνολο και των δυο φύλων, έναντι 239.859 που ήταν ο πληθυσμός το 1971.

Όπως είπαμε και πριν ,η κατανομή του πληθυσμού στα δυο φύλα είναι πραγματικά ισομερείς όπως βλέπουμε και στο γράφημα 9, η διαφορά μεταξύ τους είναι μηδενική αφού και τα δυο φύλα κατέχουν ποσοστό 50%.

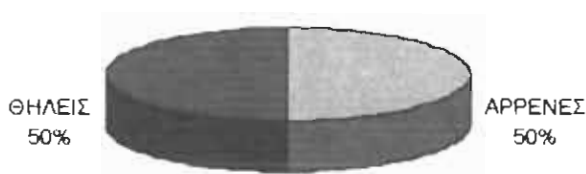
ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1981

ΕΤΟΣ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΥΣ	ΣΥΝΟΛΟ
1981	137923	137241	275164

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΑ ΔΥΟ ΦΥΛΑ
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1981

3.5 ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1991

Ερχόμαστε τώρα στην τελευταία μέχρι σήμερα απογραφή, της 17^{ης} Μαρτίου 1991, τα στοιχεία που έχουμε είναι αρκετά αυτή τη φορά, όπως θα διαπιστώσουμε στη συνέχεια.

Όπως βλέπουμε στον πίνακα 9, υπάρχει μια αύξηση του πληθυσμού της τάξης του 9% περίπου, δηλαδή τώρα το σύνολο του πληθυσμού ανέρχεται στις 300.078 από 275.164 που ήταν το 1981.

Η αύξηση αυτή του πληθυσμού που είναι όπως είπαμε της τάξης του 9% είναι πολύ μικρότερη από αυτή του 14.7% που διαπιστώσαμε στην απογραφή του 1981, συνεπώς μπορεί να υπάρχει μια αύξηση του πληθυσμού αλλά αυτή είναι πολύ μικρότερη της αναμενόμενης και φυσιολογικής για την ανανέωση του πληθυσμού.

Ακόμα όπως βλέπουμε στον πίνακα 9 αλλά και στο γράφημα 10, ο αγροτικός πληθυσμός έχει μειωθεί ακόμα ποιο πολύ, συγκεκριμένα έχει κατεβεί σε ποσοστό 31% από 38% που ήταν στην απογραφή του 1971.

Ο αστικός πληθυσμός βέβαια έχει αυξηθεί, και έτσι από το 60% του 1971 τώρα ανέρχεται στο 66% επί του συνολικού πληθυσμού, ενώ μόλις μια μονάδα έχει ανέβει ο ημιαστικός πληθυσμός από το 1971 και είναι στο 3%.

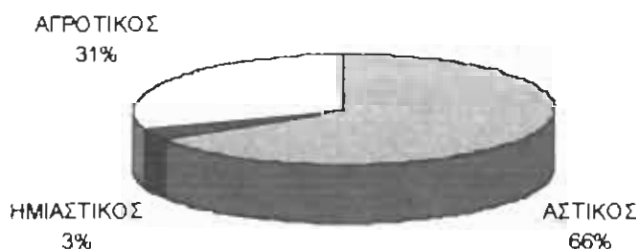
ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΣΤΙΚΟΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ
300078	198664	9732	91682

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991

Επίσης η κατανομή του πληθυσμού στα δυο φύλα είναι η ίδια με την απογραφή του 1971, δηλαδή 50% το κάθε φύλο όπως βλέπουμε και στο γράφημα 11.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΑ ΔΥΟ ΦΥΛΑ
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1991**

Πολύ μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικία όπως βλέπουμε στον πίνακα 10, τα δεδομένα έχουν αλλάξει δραματικά από την απογραφή του 1971.

Βλέπουμε καθαρά και στο γράφημα 12 ότι τα τελευταία είκοσι χρόνια υπάρχει μια δραματική μείωση των γεννήσεων που έχει πολλές επιπτώσεις.

Συγκεκριμένα το 1971 είδαμε ότι η κατανομή του πληθυσμού ήταν κατά ένα πολύ μεγάλο μέρος στις ηλικίες από 0 έως 20 ετών, το 1991 αυτό έχει ανατραπεί και οι ηλικίες από 0 έως 20 ετών αποτελούν μια συνεχώς αυξανόμενη μειονότητα.

Αυτό το γεγονός βέβαια έχει και σαν αποτέλεσμα την αλλαγή της κατανομής του πληθυσμού και στις υπόλοιπες ηλικίες, έτσι βλέπουμε να μετατοπίζεται ο κύριος όγκος του πληθυσμού σε μεγαλύτερες ηλικίες, παρατηρούμε λοιπόν στο γράφημα 12 ότι σημαντικό μερίδιο του συνολικού πληθυσμού αποτελούν πλέον και οι ηλικίες από 45 έως 70 ετών, θα δούμε όλα αυτά τι επιπτώσεις θα έχουν σε όλους τους τομείς στο επόμενο κεφάλαιο.

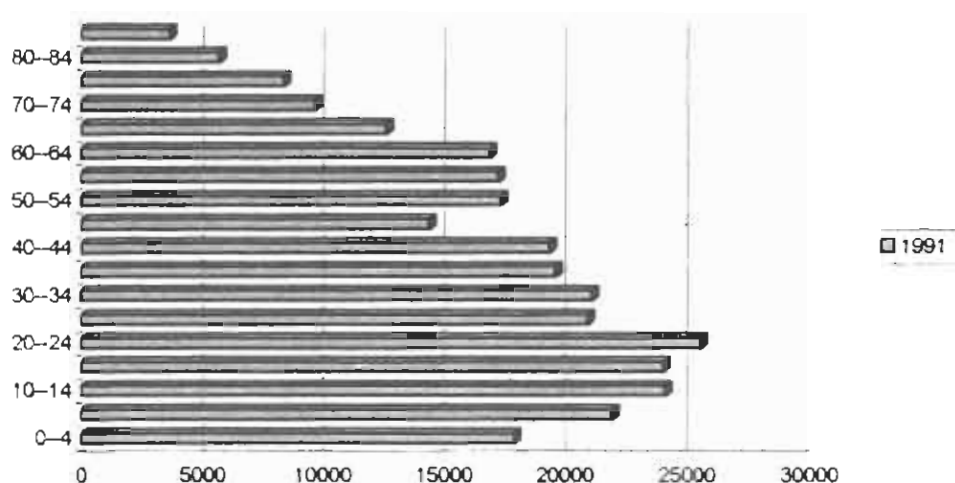
ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991

ΗΛΙΚΙΕΣ	1991	ΗΛΙΚΙΕΣ	1991
0--4	17883	45--49	14370
5--9	21940	50--54	17344
10--14	24093	55--59	17243
15--19	24028	60--64	16884
20--24	25553	65--69	12564
25--29	20913	70--74	9653
30--34	21081	75--79	8360
35--39	19582	80--84	5662
40--44	19337	85 και άνω	3588

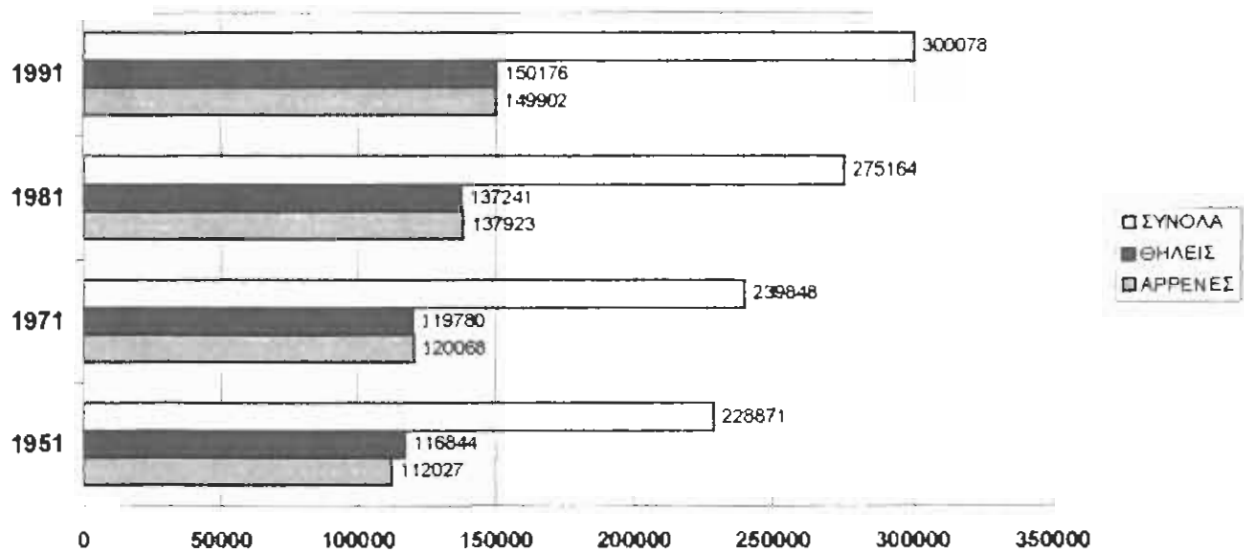
ΓΡΑΦΗΜΑ 12

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991

ΓΡΑΦΗΜΑ 13

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ 1951-91

Στο γράφημα 13 βλέπουμε την διαχρονική πορεία των στοιχείων των απογραφών που παρουσιάσαμε μέχρι τώρα, παρατηρούμε ότι η κατανομή του πληθυσμού στα δυο φύλα είναι όλα τα χρόνια σχεδόν ισομερής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο τώρα θα αναλύσουμε τα δεδομένα των απογραφών τα οποία παρουσιάσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια, συγκεκριμένα θα αναλύσουμε την εξέλιξη της γεννητικότητας, της θνησιμότητας, και επίσης ενός ακόμα πολύ βασικού παράγοντα που επηρεάζει τα αποτελέσματα των απογραφών, δηλαδή της μετανάστευσης.

4.1 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΓΑΜΗΛΙΟΤΗΤΑΣ

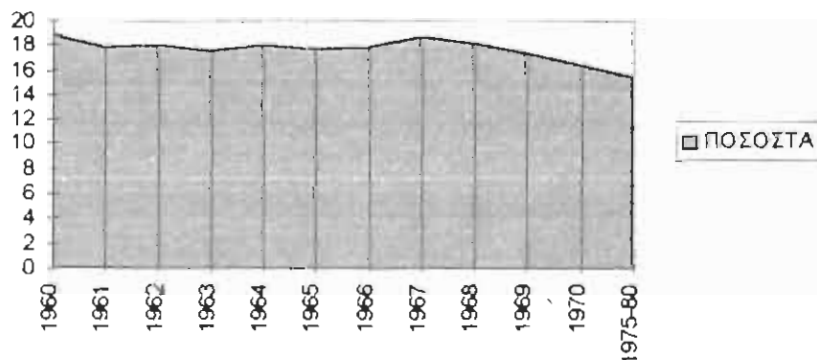
Όπως είχαμε αναφέρει στο δεύτερο κεφάλαιο δεν έχουμε δείκτες γεννητικότητας για τον Ν.Αχαΐας ξεχωριστά, υπάρχουν όμως κάποιοι δείκτες γεννητικότητας για το σύνολο της χώρας, οι οποίοι όμως από αλλά στοιχεία που έχουμε δεν είναι αντιπροσωπευτικοί της εξέλιξης της γεννητικότητας στο νομό μας και θα εξηγήσουμε γιατί.

Στο γράφημα 13 η εξέλιξη της γεννητικότητας στη χώρα παρουσιάζεται ως εξής, μέχρι το 1966 ο δείκτης ακολουθεί μια σταθερή πορεία, τα επόμενα τρία χρόνια έχει μια άνοδο ο δείκτης, και μετά μια συνεχή πτώση έως το 1980 όπως φαίνεται στο γράφημα.

Στο γράφημα 14 έχουμε τον αριθμό των γεννήσεων στο Ν. Αχαΐας από το 1974 μέχρι το 1995, βλέπουμε λοιπόν για το νομό μας ότι από το 1974 έως και το 1981 οι γεννήσεις παρουσιάζουν μια συνεχή αύξηση και όχι μείωση όπως ο γενικός δείκτης γεννήσεων της χώρας από το 1970 και μετά όπως είδαμε.

ΓΡΑΦΗΜΑ 14

ΓΡΑΦΗΜΑ ΔΕΙΚΤΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΕΩΣ ΤΟ 1978

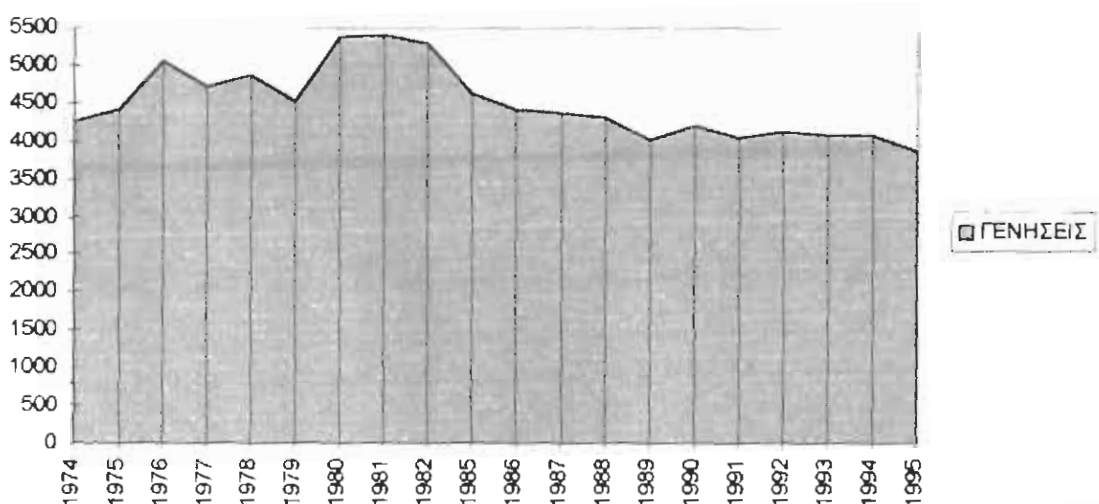

Μετά το 1981 όμως τα πράγματα αλλάζουν σταδιακά και παρατηρούμε ότι την περίοδο 1979 έως και 1982 οι γεννήσεις στο νομό μας είχαν φτάσει στο ανώτερο σημείο τους και από 1982 έως και το 1995 που είναι και το ποιο πρόσφατο έτος για το οποίο έχουμε στοιχεία ο αριθμός των γεννήσεων πέφτει με μικρό αλλά σταθερό ρυθμό .

Η εξέλιξη αυτή της γεννητικότητας δεν είναι καθόλου ευχάριστη και αν συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό τα προβλήματα που ήδη υπάρχουν θα πάρουν τρομακτικές διαστάσεις , θα δούμε βέβαια στη συνέχεια τι ακριβώς σημαίνει αυτό.

ΓΡΑΦΗΜΑ 15

ΓΕΝΗΣΕΙΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ 1974 ΕΩΣ 1995

Είδαμε λοιπόν την εξέλιξη των γεννήσεων στον Νομό Αχαΐας και παρατηρήσαμε ότι αφού έφτασαν οι γεννήσεις σε κάποιο ανώτερο σημείο, μετά ακολουθεί μια συνεχή πτώση, εδώ λοιπόν παρουσιάζει ενδιαφέρον να μελετήσουμε και την εξέλιξη των γάμων στο Νομό Αχαΐας για τα αντίστοιχα διαστήματα γιατί οι γάμοι και οι γεννήσεις είναι δυο μεγέθη που έχουν άμεση σχέση μεταξύ τους. Δηλαδή δεν θα μπορούσε να υπάρξει αύξηση των γεννήσεων ταυτόχρονα με μια μείωση των γάμων, ας δούμε λοιπόν τι συμβαίνει συγκεκριμένα στο νομό μας.

Στο γράφημα 15 παρατηρούμε ότι η εξέλιξη των γάμων στο Ν. Αχαΐας είναι αρκετά ανώμαλη αφού υπάρχουν παρά πολλές αυξομειώσεις όλο αυτό το διάστημα που εξετάζουμε .

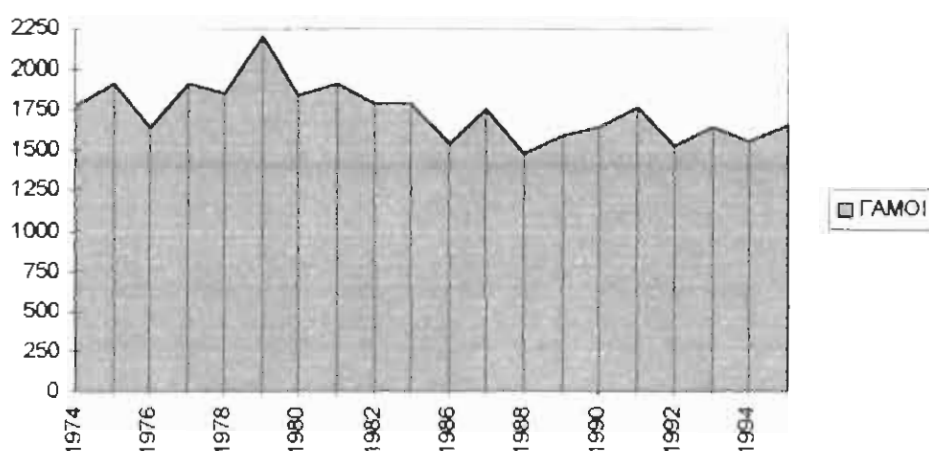
Κατά την περίοδο 1977 μέχρι το 1980 βλέπουμε ότι ο αριθμός των γάμων που τελέστηκαν βρίσκεται στην ανώτερη τιμή του, αυτό είχε και σαν αποτέλεσμα την αύξηση των γεννήσεων κατά την περίοδο 1979 έως το 1982 όπως επισημάναμε και πριν, είναι λοιπόν σαφές ότι τα δυο αυτά μεγέθη δηλαδή, οι γεννήσεις και οι γάμοι είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους.

Μετά το 1982 τώρα βλέπουμε ότι ο αριθμός των γάμων που λαμβάνουν χώρα κάθε χρόνο, διαφέρει αρκετά από έτος σε έτος, καμία περίπτωση όμως δεν φτάνει στα επίπεδα της περιόδου 1979-82, αντιθέτως με εξαίρεση κάποια μεμονωμένα έτη ο αριθμός των γάμων ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία.

Εδώ λοιπόν ίσως να εντοπίζεται και μια από τις αιτίες της αυξανόμενης μείωσης της γεννητικότητας στον νομό μας, αλλά τα αιτία θα μας απασχολήσουν στη συνέχεια στο επόμενο κεφάλαιο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 16

ΓΑΜΟΙ ΣΤΟΝ Ν. ΑΧΑΙΑΣ 1974 ΕΩΣ 1995

4.2 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Όπως είπαμε και στο κεφάλαιο 2 δεν έχουμε τους δείκτες θνησιμότητας συγκεκριμένα για τον νομό μας γιατί τα αποτελέσματα των απογραφών και κυρίως κάποιοι δείκτες, βγαίνουν μόνο για το σύνολο των περιοχών όλης της χώρας και όχι για κάθε μια περιοχή ξεχωριστά.

Αυτό που μπορούμε να κάνουμε εμείς είναι να παρουσιάσουμε, τους αριθμούς των θανάτων κάθε χρόνο όπως καταγράφονται στα ειδικά βιβλία του ληξιαρχείου, και να προσπαθήσουμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα

Στο γράφημα 15 βλέπουμε ότι ο αριθμός των θανάτων στο Ν.Αχαιας κάθε χρόνο αυξάνεται και με δεδομένο ότι ο αριθμός των γεννήσεων κάθε χρόνο, συνεχώς μειώνεται, δηλαδή η αύξηση του πληθυσμού γίνεται με οριακά πλέον μεγέθη αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση της θνησιμότητας.

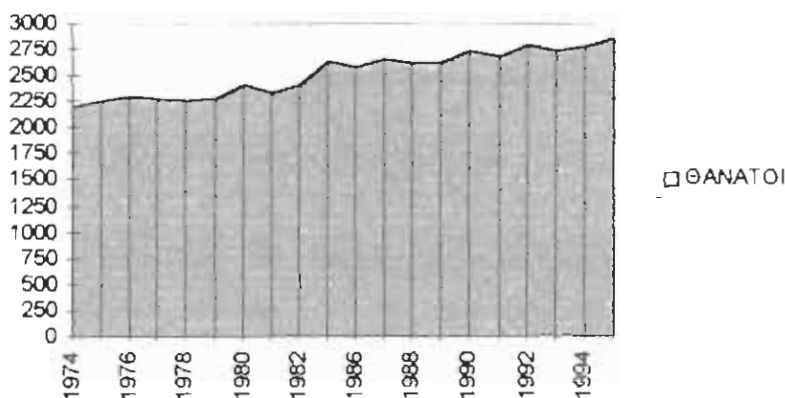
Δηλαδή παρατηρούμε μια αύξηση των θανάτων κάθε χρόνο και ταυτόχρονα έχουμε μείωση των γεννήσεων, που σημαίνει ότι οι ηλικίες που παρουσιάζουν μικρότερη θνησιμότητα μειώνονται συνεχώς σε αριθμό και αυξάνονται οι ηλικίες που παρουσιάζουν μεγαλύτερη θνησιμότητα.

Όπως είπαμε στο κεφάλαιο 2 ο δείκτης θνησιμότητας βγαίνει από το κλάσμα που έχει σαν αριθμητή τον αριθμό των θανάτων που συμβαίνουν στο σύνολο του έτους και παρανομαστή τον πληθυσμό στα μέσα του έτους, **(ΓΕΝΙΚΗ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΑ = ΘΑΠ γ 1.000)** ξέρουμε λοιπόν ότι ο αριθμητής του κλάσματος δηλαδή οι θάνατοι κατά τη διάρκεια του έτους αυξάνονται ενώ ο πληθυσμός αυξάνεται αλλά με πολύ μικρότερο ρυθμό άρα και το αποτέλεσμα του κλάσματος δηλαδή ο δείκτης θνησιμότητας πρέπει μαθηματικά να έχει ανοδική πορεία .

Αν λοιπόν συνεχιστεί αυτό το φαινόμενο με τον ίδιο ρυθμό σε μερικά χρόνια ο πληθυσμός του Ν. Αχαΐας όπως και όλης της χώρας βέβαια όχι μόνο δεν θα αυξάνεται αλλά μετά από κάποιο σημείο θα αρχίσει η αντίστροφη πορεία ,ο πληθυσμός δηλαδή θα μειώνεται με καταστροφικές συνέπειες σε όλους τους τομείς ,όπως θα δούμε αναλυτικά παρακάτω.

ΓΡΑΦΗΜΑ 17

ΘΑΝΑΤΟΙ ΣΤΟΝ Ν. ΑΧΑΪΑΣ 1974-95

4.3 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ

Εξετάσαμε λοιπόν την εξέλιξη της γεννητικότητας, και γαμηλιότητας καθώς και της θνησιμότητας, δεν θα μπορούσαμε όμως να βγάλουμε κάποια σωστά συμπεράσματα αν δεν εξετάσουμε και κάποιο ακόμα πολύ σημαντικό μέγεθος, που δεν είναι άλλο από τη μετανάστευση.

Είδαμε στις απογραφές του 1961 και 1971 ότι ο πληθυσμός του Ν.Αχαΐας, παρέμεινε αμετάβλητος ουσιαστικά ενώ το λογικό βέβαια θα ήταν αύξηση του πληθυσμού, αντίθετα όμως από το 1960 μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1970 όχι μόνο δεν έχουμε αύξηση του πληθυσμού, αλλά παρουσιάζεται μια αύξηση και της θνησιμότητας αυτό βέβαια όπως θα δούμε οφείλεται στην μετανάστευση.

Θα πρέπει βέβαια να τονίσουμε και εδώ ότι δεν υπάρχουν κάποια στοιχεία για την μετανάστευση που να αναφέρονται μόνο στον Ν.Αχαΐας.

Στον πίνακα 11 μπορούμε να δούμε πως εξελίσσεται το μεταναστευτικό κύμα στην Πελοπόννησο κατά την περίοδο 1960 έως και το 1971, βλέπουμε λοιπόν ότι από το 1960 υπάρχει ένα ολοένα αυξανόμενο μεταναστευτικό κύμα, το οποίο βέβαια έχει ξεκινήσει από την δεκαετία του 1950. Παρατηρώντας τα νούμερα βλέπουμε ότι από τέσσερις χιλιάδες μετανάστες περίπου που είχαμε το 1960, φθάνουμε στον υπερδιπλασιασμό τους το 1962 δηλαδή οκτώ χιλιάδες τριακόσιους.

Η πορεία αυτή βέβαια όπως βλέπουμε έχει και συνέχεια ανάλογη, έτσι όπως βλέπουμε το κύμα αυτό το μεταναστευτικό συνεχίζει να αυξάνεται και φθάνει στην ανώτερη του τιμή το 1965 που ήταν 12990 μόνιμοι μετανάστες στο εξωτερικό.

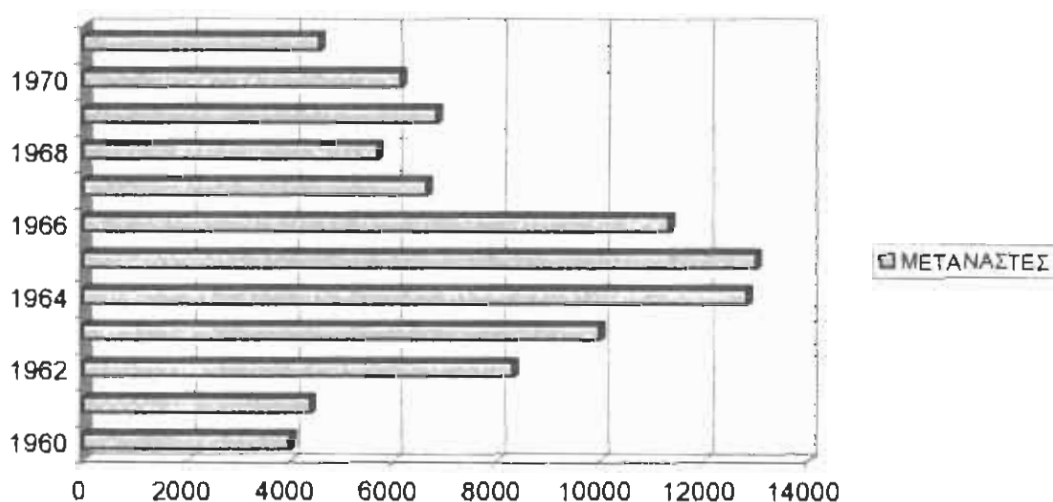
ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΕΤΗ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
1960	4002
1961	4381
1962	8306
1963	9985
1964	12822
1965	12990
1966	11325
1967	6654
1968	5705
1969	6841
1970	6140
1971	4552

Στο διάγραμμα 18 βλέπουμε την γραφική απεικόνιση της εξέλιξης της μετανάστευσης στην Πελοπόννησο μπορούμε να δούμε καθαρά πόσο μεγάλη είναι η αύξηση της μετανάστευσης στα μέσα της δεκαετίας του 1960 και την σταδιακή εκτόνωση της , μετά το 1965 που ήταν ένα μάλλον οριακό έτος, όσον αφορά την άνοδο της μετανάστευσης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 18

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΑΠΟ ΤΟ 1960 ΈΩΣ ΤΟ 1971

Παρατηρήσαμε ποιο πάνω ότι από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 μέχρι και το τέλος της, ο πληθυσμός του Ν. Αχαΐας παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος , στο σύνολο του όμως ο πληθυσμός της Ελλάδας όχι μόνο δεν έμεινε αμετάβλητος, αλλά υπέστη μια μικρή αλλά ουσιαστική πραγματική μείωση.

Στον πίνακα 12 παρακάτω βλέπουμε πως η εξωτερική μετανάστευση απορροφά την φυσική αύξηση του πληθυσμού στην Ελλάδα , έτσι καταλήγουμε να έχουμε μια πραγματική μείωση του πληθυσμού.

Συγκεκριμένα ξεκινώντας από το 1963 όπου η φυσική αύξηση του πληθυσμού ήταν 81.436 φθάνουμε στο 1966 ακολουθώντας μια ανοδική πορεία, όπου έχουμε 86.701 φυσική αύξηση του πληθυσμού.

Παράλληλα η εξωτερική μετανάστευση το 1963 ήταν 100.072 και ακολουθώντας μια ακόμα μεγαλύτερη άνοδο από την φυσική αύξηση του

πληθυσμού φθάνει το 1965 στο αρκετά υψηλό νούμερο 117.167. παρατηρούμε λοιπόν πως αυτό το διάστημα όπως φαίνεται και στο γράφημα 19 η διαφορά της φυσικής αύξησης του πληθυσμού με την εξωτερική μετανάστευση της χώρας συνεχώς μεγαλώνει υπέρ της εξωτερικής μετανάστευσης μέχρι το 1965 μετά τα πράγματα καλυτερεύουν για λίγο αλλά η αναπαραγωγική ικανότητα του πληθυσμού έχει μειωθεί λόγω της παρατεταμένης αφαιμάξης του από την μετανάστευση, που έχει απορροφήσει κυρίως νεαρές ηλικίες.

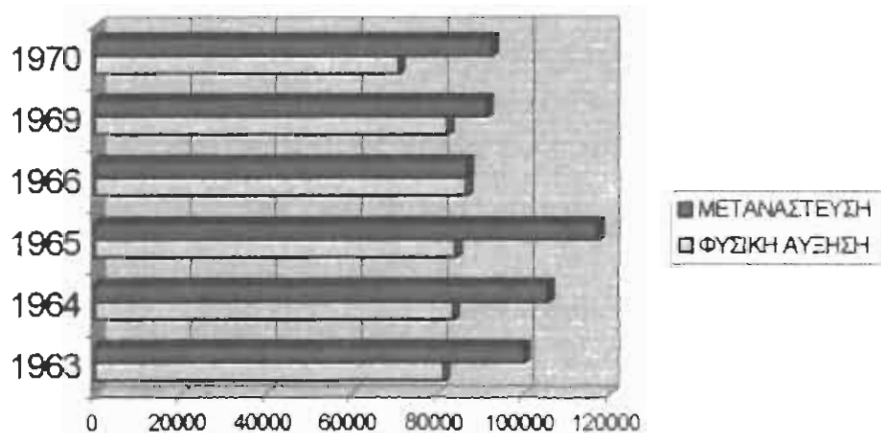
Κατά συνέπεια ενώ δεν έχουμε άλλη σημαντική αύξηση της μετανάστευσης η αύξηση του πληθυσμού συνεχίζει να πραγματοποιείται με όλο και πιο μειωμένο ρυθμό έως το 1970.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΕΤΟΣ	ΦΥΣΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
1963	81436	100072	18636
1964	83680	105569	21889
1965	84179	117167	32988
1966	86701	86896	195
1969	82252	91552	9300
1970	70919	92681	21762

ΓΡΑΦΗΜΑ 19

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1963-70

Τα συμπεράσματα λοιπόν που βγάζουμε μελετώντας τον πίνακα 12. καθώς και το γράφημα 19 είναι ότι η μετανάστευση του πληθυσμού κυρίως προς χώρες του εξωτερικού έλαβε διαστάσεις επιδημίας κατά τη δεκαετία του 1960 κυρίως .

Αυτό βέβαια το εξαιρετικά σημαντικό κοινωνικό φαινόμενο όπως ήταν αναμενόμενο επηρέασε σε πολύ μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις των δημογραφικών δεδομένων που εξετάζουμε.

Οι συνέπειες βέβαια που είχε αυτό το τεράστιο κοινωνικό φαινόμενο ήταν πολυδιάστατες και βέβαια εκτός από τα άμεσα ορατά αποτελέσματα που είχε, δηλαδή μείωση του πληθυσμού της χώρας γενικά, αλλά και των επιμέρους περιοχών, γιατί κάθε περιοχή συνέβαλε σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της, άλλες λιγότερο και άλλες πολύ περισσότερο, υπήρξαν λοιπόν και άλλες συνέπειες ίσως πιο σημαντικές οι οποίες φάνηκαν μετά.

Αναφερόμαστε βέβαια στις συνέπειες που είχε η μετανάστευση στη γεννητικότητα αλλά και στη θνησιμότητα, αφού όπως είδαμε η γεννητικότητα από το 1967 και μέχρι σήμερα παρουσιάζει πτώση, ενώ παράλληλα η θνησιμότητα παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση.

Δεν πρέπει όμως να αποδίδουμε τη μείωση της γεννητικότητας και την αύξηση της θνησιμότητας μόνο στο φαινόμενο της μετανάστευσης, όπως θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την πορεία αυτών των δεδομένων σε εξίσου σημαντικό βαθμό.

Θα προσπαθήσουμε στο επόμενο κεφάλαιο να προσδιορίσουμε τις αιτίες που διαμόρφωσαν την εξέλιξη των δημογραφικών δεδομένων κατά αυτό τον τρόπο στο Ν. Αχαΐας , που βέβαια σε μεγάλο βαθμό είναι οι ίδιες που ισχύουν σε όλη τη χώρα και επηρεάζουν την εξέλιξη των δημογραφικών δεδομένων γενικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1 ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ.

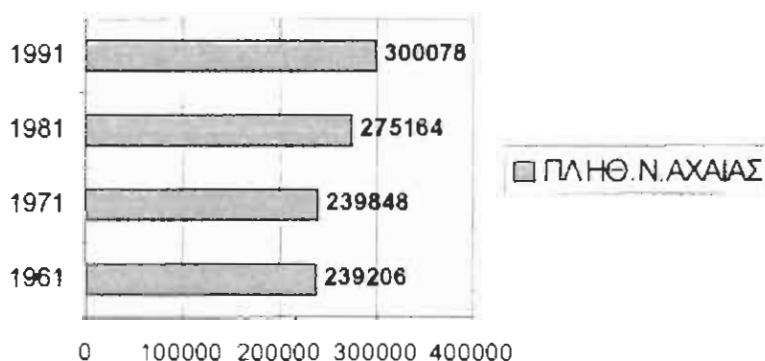
Παρουσιάσαμε μέχρι τώρα τα δεδομένα των απογραφών που έχουν γίνει στην Ελλάδα από το 1961 έως και την τελευταία απογραφή του 1991, τώρα θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τις εξελίξεις των δεδομένων και τι σημαίνουν αυτά τα στοιχεία για τον Ν. Αχαΐας κυρίως.

Στο γράφημα 20 βλέπουμε πως εξελίχθηκε ο πληθυσμός του Ν.Αχαΐας και παρατηρούμε ότι από το 1961 έως την επόμενη απογραφή του 1971 έχουμε σχεδόν μηδενική αύξηση του πληθυσμού, και θα δούμε πως αυτό οφείλεται κυρίως στην αυξημένη μετανάστευση που σημειώθηκε ολόκληρη την δεκαετία του 1960 προς το εξωτερικό, όπως είδαμε αναλυτικά και στον πίνακα 12.

Έπειτα από το 1971 μέχρι την επόμενη απογραφή του 1981 έχουμε μια σημαντική αύξηση του πληθυσμού της τάξης του 15.2%, για να φθάσουμε στην τελευταία απογραφή του 1991 στην οποία η αύξηση του πληθυσμού είναι σε μεγάλο βαθμό μειωμένη με ποσοστό μόλις 9.05%. Εδώ ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης για τον πραγματικά μειωμένο ρυθμό αύξησης του πληθυσμού πρέπει να αποδοθεί στις έμμεσες επιπτώσεις της μετανάστευσης που σημειώθηκε τις προηγούμενες δεκαετίες, γιατί όπως είπαμε η αναπαραγωγική ικανότητα του πληθυσμού μειώθηκε αισθητά λόγω της μείωσης του δυναμικού των αναπαραγωγικών στρωμάτων του πληθυσμού, γιατί αυτό κυρίως το δυναμικό χτυπήθηκε από την μετανάστευση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 20

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1961-91

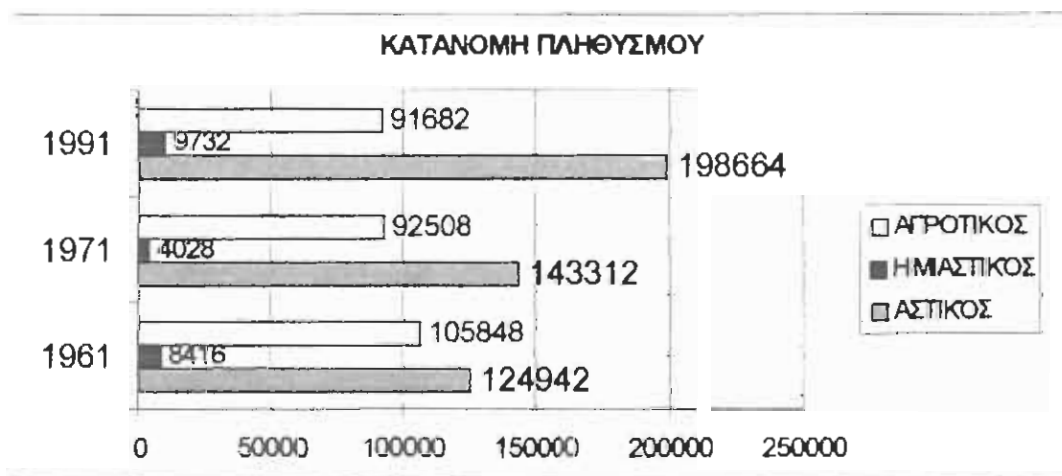
Μελετήσαμε λοιπόν την εξέλιξη του συνολικού πληθυσμού του Ν.Αχαΐας τώρα θα δούμε πως διαμορφώνεται η κατανομή του πληθυσμού σε αστικό ,ημιαστικό και αγροτικό από το 1961 έως και σήμερα σχεδόν. Παρατηρώντας λοιπόν το γράφημα 21 βλέπουμε πόσο μεγάλη είναι η αύξηση του πληθυσμού των μεγάλων αστικών κέντρων, συγκεκριμένα από το 1961 έως το 1971 έχουμε μια αύξηση του πληθυσμού των μεγάλων αστικών κέντρων της τάξης του **14.7%**, ενώ το 1991 και σε διάστημα μιας εικοσαετίας έχουμε υπερδιπλάσια αύξηση του πληθυσμού των πόλεων που φθάνει σε ποσοστό το **38,6%**.

Στον αντίποδα της αύξησης του πληθυσμού των αστικών κέντρων ,έχουμε την μείωση του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών ,συγκεκριμένα ενώ στην απογραφή του 1961 ο αγροτικός πληθυσμός του Ν.Αχαΐας αριθμούσε 105.848 κατοίκους στην επόμενη απογραφή του 1971 παρουσιάστηκε μια αποδυνάμωση του σε ποσοστό **-12,60%** που είναι πολύ μεγάλο ποσοστό αν λάβουμε υπόψη μας ότι όχι μόνο ξεπεράστηκε η φυσική αύξηση του πληθυσμού δηλαδή ο αριθμός των γεννήσεων αλλά, σημειώθηκε και πραγματική μείωση του συνολικού πληθυσμού.

Εδώ πρέπει να πούμε ότι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού που εγκατέλειψε τις αγροτικές περιοχές μετανάστευσε σε χώρες του εξωτερικού, και βέβαια ένα μέρος του κατευθύνθηκε στα μεγάλα αστικά κέντρα του νομού αλλά και στην υπόλοιπη χώρα.

Στην απογραφή του 1991 είκοσι χρόνια μετά ο πληθυσμός των αγροτικών περιοχών παρουσιάζει μια περαιτέρω μικρότερη όμως μείωση όμως η σύνθεση των ηλικιών που τον απαρτίζουν είναι πλέον πολύ διαφορετική, αυτό μπορούμε να το δούμε αναλυτικά στο γράφημα 22

ΓΡΑΦΗΜΑ 21

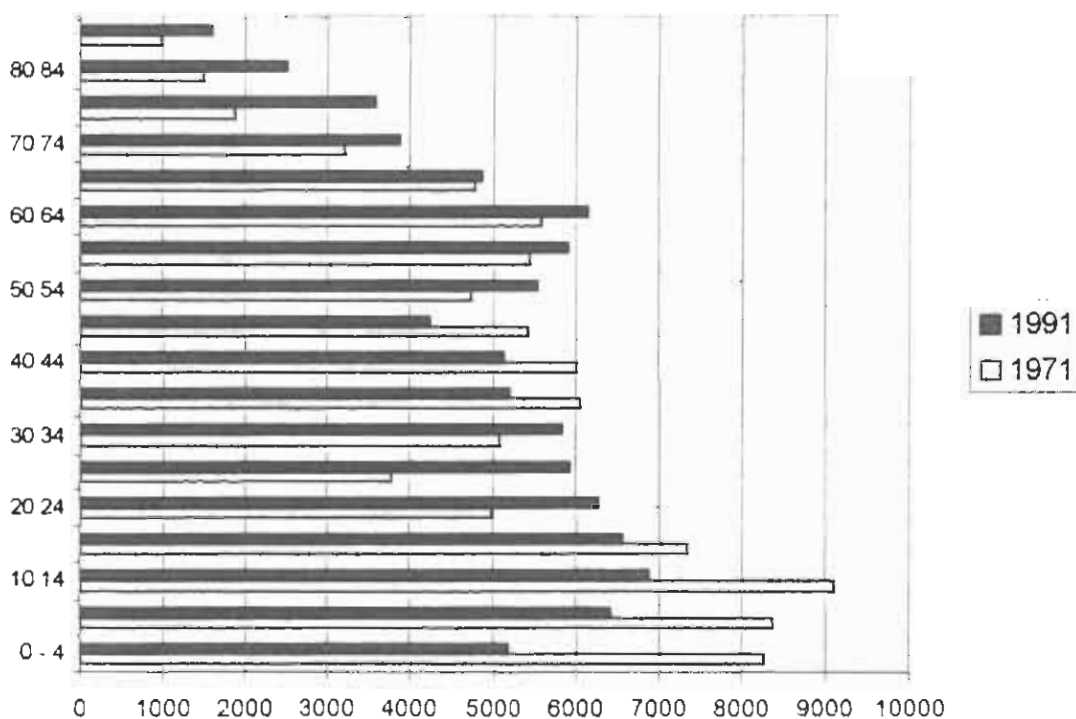

Στο γράφημα 22 λοιπόν μπορούμε να δούμε την κατανομή του αγροτικού πληθυσμού του Ν.Αχαΐας κατά ομάδες ηλικιών σε δυο χρονικά σημεία, ξεκινώντας από την απογραφή του 1971 βλέπουμε ότι η κατανομή του πληθυσμού κατά ομάδες ηλικιών είναι σχετικά ομαλή με το μεγαλύτερο τμήμα του να αποτελείται από άτομα ηλικίας μέχρι είκοσι ετών.

Βέβαια θα πρέπει να επισημάνουμε ότι οι ηλικίες από είκοσι μέχρι τα τριάντα πέντε περίπου παρουσιάζουν μια μη φυσιολογική μείωση η οποία θα πρέπει να αποδοθεί στην μεγάλη μετανάστευση προς το εξωτερικό αλλά και προς αλλά μέρη του εσωτερικού της χώρας και κυρίως προς μεγάλα αστικά κέντρα, η μετανάστευση αυτή όπως είπαμε έπληξε κυρίως αυτές τις ομάδες ηλικιών του πληθυσμού. Οι νέοι δηλαδή έφυγαν από τα χωριά και τις υπόλοιπες αγροτικές περιοχές προς αναζήτηση μιας καλύτερης τύχης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 22

**ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Ν.ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ
1971 ΚΑΙ 1991**

Το 1991 τώρα είκοσι χρόνια μετά η κατάσταση έχει αλλάξει ριζικά και ενώ το σύνολο του αγροτικού πληθυσμού σαν μέγεθος έχει μεταβληθεί πολύ λίγο, και συγκεκριμένα έχει μειωθεί κατά χίλιους περίπου κατοίκους,

η κατάσταση όσων αφορά την κατανομή του πληθυσμού στις ομάδες ηλικιών , έχει αλλάξει προς το χειρότερο ,αυτό σημαίνει πως ενώ το 1971 το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού το αποτελούσαν νεαρές ηλικίες δηλαδή μέχρι είκοσι χρονών που συνιστούσαν μια υγιή βάση τώρα το δυναμικό αυτών των ομάδων των ηλικιών έχει μειωθεί δραματικά.

Επίσης υπάρχει μείωση του πληθυσμού στις ομάδες ηλικιών από είκοσι μέχρι πενήντα, και τέλος υπάρχει μια σημαντική αύξηση του πληθυσμού από πενήντα ετών και πάνω, που υποδεικνύει μια συνεχώς αυξανόμενη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού του νομού μας που δεν θα πρέπει να μας αφήνει αδιάφορους.

Για τον ημιαστικό πληθυσμό τώρα είδαμε ότι από την απογραφή του 1961 μέχρι την απογραφή του 1971 μειώθηκε κατά το ήμισυ, και συγκεκριμένα από 8.416 κατοίκους που αριθμούσε το 1961, μειώθηκε στους 4.028 το 1971 κάτι που θα πρέπει και αυτό να αποδοθεί στην μετανάστευση προς το εξωτερικό αλλά και προς το εσωτερικό της χώρας, και έπειτα στην απογραφή του 1991 παρουσιάζεται υπερδιπλάσιο το μέγεθος του ημιαστικού πληθυσμού του νομού μας.

Μέχρι εδώ λοιπόν μελετώντας την κατανομή του πληθυσμού σε αστικό, ημιαστικό και αγροτικό, αλλά και κατά ομάδες ηλικιών , είδαμε πως τα τελευταία τριάντα χρόνια ο πληθυσμός των μεγάλων αστικών κέντρων αυξάνεται συνεχώς με πολύ υψηλούς ρυθμούς που παρουσιάζουν μεγάλη σταθερότητα, σε αντίθεση με την αυξανόμενη διόγκωση των μεγάλων αστικών κέντρων έχουμε την συρρίκνωση της υπαίθρου που συνεχίζεται ασταμάτητα όλες αυτές τις δεκαετίες , με παράλληλη αύξηση του μέσου όρου ηλικίας του πληθυσμού. Και για τον ημιαστικό πληθυσμό είδαμε ότι και αυτός παρουσιάζει μια αύξηση από την απογραφή του 1961 που επιβεβαιώνει την φυγή του νεαρού πληθυσμού από τα χωριά αλλά και από τις αγροτικές περιοχές. Στη συνέχεια θα δούμε τι συνέπειες μπορούν να έχουν τα φαινόμενα αυτά στην μελλοντική πορεία του νομού μας.

Επίσης παρουσιάσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια αναλυτικά την πορεία των γάμων, των γεννήσεων, αλλά και των θανάτων, στο νομό μας και όπως μπορούμε να δούμε και στο γράφημα 23 το οποίο περιέχει όλα αυτά τα δεδομένα αναλυτικά, από το 1974 και μετά οι γάμοι παρουσιάζουν μια σαφέστατη πτωτική πορεία, αυτό βέβαια έχει και σαν συνέπεια την μείωση του αριθμού των πραγματοποιηθέντων γεννήσεων, οι γεννήσεις λοιπόν κυρίως μετά το 1980 παρουσιάζουν μεγάλη πτώση.

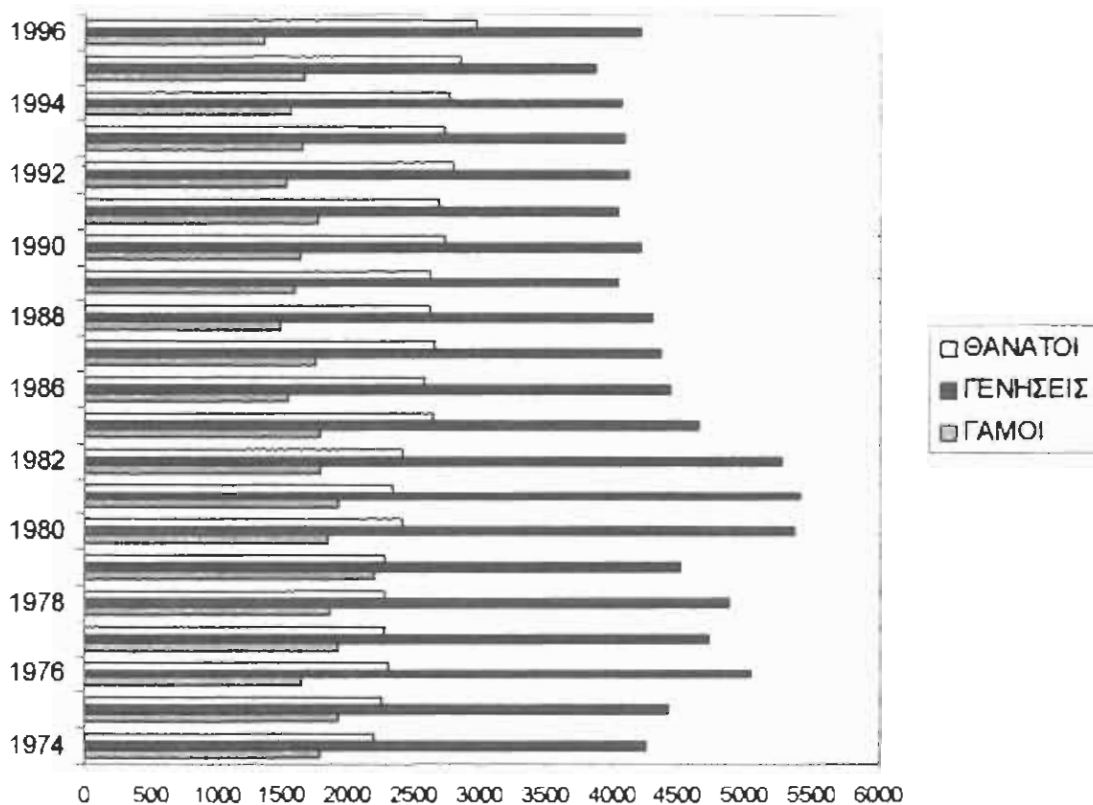
Παρατηρούμε λοιπόν ότι οι άνθρωποι του νομού μας πλέον δύσκολα αποφασίζουν να παντρευτούν και όταν παντρευτούν ακόμα πιο δύσκολα αποφασίζουν να κάνουν παιδιά, αυτό ακριβώς το φαινόμενο θα πρέπει να το μελετήσουμε περισσότερο, και να δούμε που οφείλεται, γιατί σίγουρα είναι ένα φαινόμενο που παρουσιάζεται για πρώτη φορά από τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια περίπου.

Ο αριθμός των θανάτων επίσης παρουσιάζει συνεχή αύξηση όπως μπορούμε να δούμε , κάτι που είναι αναμενόμενο από το γεγονός ότι ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού αυξάνει συνεχώς, δηλαδή οι νέοι λιγοστεύουν και οι γέροι που παρουσιάζουν και τη μεγαλύτερη θνησιμότητα, συνεχώς αυξάνονται.

Επίσης κοιτάζοντας στο γράφημα 23 την διαφορά που υπάρχει μεταξύ των θανάτων και των γεννήσεων , παρατηρούμε ότι αυτή συνεχώς μικραίνει πολύ ανησυχητικά κάτι που θα πρέπει να μας προβληματίσει σοβαρά ,γιατί αν συνεχιστεί αυτή η πορεία με τον ίδιο ρυθμό τότε σύντομα ο πληθυσμός του νομού μας θα αρχίσει να μειώνεται με δυσάρεστες συνέπειες σε παρά πολλούς τομείς όπως θα δούμε.

ΓΡΑΦΗΜΑ 23

ΓΑΜΟΙ - ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ - ΘΑΝΑΤΟΙ Ν. ΑΧΑΪΑΣ 1974-96

5.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ.

Διαπιστώσαμε λοιπόν ότι υπάρχει δημογραφικό πρόβλημα στο νομό Αχαΐας, το οποίο συνεχώς οξύνεται, ποιοι όμως είναι αυτοί οι παράγοντες που το διαμορφώνουν έτσι και τι θα μπορούσε να γίνει ώστε να το προλάβουμε πριν είναι αργά, αυτά τα ερωτήματα θα μας απασχολήσουν τώρα.

Οι λόγοι οι οποίοι συνετέλεσαν ώστε να έχουμε σήμερα οξύ δημογραφικό πρόβλημα είναι βέβαια και αυτοί που αναφέραμε πριν, δηλαδή η μετανάστευση η οποία μείωσε την αναπαραγωγική ικανότητα του πληθυσμού, και αυτό με τη σειρά του οδήγησε σε μείωση των γεννήσεων και αύξηση του μέσου όρου ηλικίας του πληθυσμού, υπάρχουν όμως και άλλοι οι οποίοι διαμορφώθηκαν κυρίως τα τελευταία χρόνια. Εδώ ίσως πρέπει να τονίσουμε ότι αυτοί οι παράγοντες που θα παρουσιάσουμε δεν ισχύουν αποκλειστικά για τον νομό Αχαΐας αλλά

Τους λόγους αυτούς θα μπορούσαμε να τους χωρίσουμε σε κοινωνικούς και οικονομικούς.

Ξεκινώντας από τους κοινωνικούς παράγοντες βλέπουμε ότι ένας από τους βασικότερους λόγους που συντελούν στην μείωση της γεννητικότητας είναι η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού και κυρίως βέβαια του γυναικείου πληθυσμού.

Ο αγώνας για την απόκτηση περισσότερων γνώσεων σήμερα οδηγεί τους νέους σήμερα στην καθυστέρηση σύναψης γάμου και όταν βέβαια φτάσουν τελικά στο γάμο τότε πάλι επιθυμούν την δημιουργία οικογένειας με μικρό αριθμό παιδιών. Αυτό το αποδεικνύουν και τα αποτελέσματα έρευνας που πραγματοποίησε το ΕΚΚΕ, η οποία έδειξε ότι οι γυναίκες με υψηλότερο επίπεδο μόρφωσης, αποκτούν λιγότερα παιδιά από ότι οι γυναίκες με χαμηλότερο επίπεδο. Η έρευνα αυτή έδειξε συγκεκριμένα ότι για τις γυναίκες οι οποίες δεν έχουν τελειώσει το δημοτικό ο μέσος αριθμός γεννήσεων ζωντανών παιδιών είναι (2,03) παιδιά, για τις γυναίκες που έχουν τελειώσει δημοτικό είναι (1,35) παιδιά ενώ για αυτές που έχουν τελειώσει το γυμνάσιο είναι (1,54) παιδιά και τέλος για αυτές που είναι απόφοιτες πανεπιστημίου είναι (1,58).

Ένας επίσης σοβαρός κοινωνικός παράγοντας είναι η μεγάλη συγκέντρωση του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα, αυτός λοιπόν ο αστικός τρόπος ζωής που κυριαρχεί θα λέγαμε, έχει σαν συνέπεια την μείωση των γεννήσεων γιατί η απόκτηση πλέον πολλών παιδιών δημιουργεί πρόσθετες ανάγκες και πολλά προβλήματα, τα σύγχρονα διαμερίσματα δεν διαθέτουν αρκετούς χώρους για την στέγαση πολυμελών οικογενειών, και όταν υπάρχουν τα ενοίκια τους είναι αρκετά υψηλά, ενώ δεν ασυνήθιστο το γεγονός, οι

ιδιοκτήτες τους να αποφεύγουν να τα νοικιάσουν σε οικογένειες με πολλά παιδιά.

Επίσης η τελειοποίηση των μέτρων αντισύλληψης και βέβαια η τρομερή αύξηση του αριθμού των αμβλώσεων που πραγματοποιούνται στη χώρα μας, από πολλούς επιστήμονες μάλιστα η αμβλώση θεωρείται ως η ποιο βασική αιτία της μείωσης των γεννήσεων, όλα αυτά συμβάλουν στη μείωση των γεννήσεων.

Και τέλος ένας ακόμα βασικός κοινωνικός παράγοντας είναι η μάλλον Ανεπαρκής προστασία της μητρότητας από το κράτος, στην Ελλάδα οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει μια μητέρα στην σε όλη τη διάρκεια της ανατροφής ενός παιδιού είναι παρά πολλές, σε σύγκριση με τις διευκολύνσεις που απολαμβάνουν μητέρες σε άλλες χώρες της Ευρώπης. αναφερόμαστε φυσικά στα προγράμματα προστασίας της μητέρας που υπάρχουν στα αστικά κέντρα κυρίως, και τα οποία δεν λειτουργούν σωστά πχ λειτουργία βρεφο-παιδικών σταθμών , προληπτική ιατρική κ.λ.π.

Είδαμε λοιπόν μερικούς από τους ποιο σημαντικούς κοινωνικούς παράγοντες που επηρεάζουν την μείωση της γεννητικότητας και τώρα θα δούμε τους κυριότερους οικονομικούς παράγοντες που είναι ίσως και οι ποιο σημαντικοί.

Η οικονομική ανάπτυξη θεωρείται, όσο και αν αυτό φαίνεται παράδοξο, βασικός παράγοντας μείωσης της γεννητικότητας, στατιστική ερευνά που έγινε στις χώρες της ΕΟΚ έδειξε ότι όσο υψηλότερο είναι το εισόδημα μιας χώρας τόσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο γονιμότητας.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα αναπτυσσόμενη , οι αξία των μισθών έχει ανέβει τα τελευταία τριάντα χρόνια και ταυτόχρονα ο ρυθμός ανόδου της κατανάλωσης είναι πρωτόγνωρα υψηλός , αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι σήμερα προτιμούν να αποκτήσουν όσο το δυνατόν περισσότερα υλικά αγαθά, να πανε ταξίδια, να αγοράσουν εξοχικό παρά να αποκτήσουν οικογένεια με πολλά παιδιά που αυτό θα σήμαινε περιορισμό της ατομικής τους ελευθερίας , μείωση του ελεύθερου χρόνου τους , και βέβαια μείωση του βιοτικού επιπέδου της οικογένειας, όλα αυτά για τουλάχιστον δεκαπέντε με είκοσι χρόνια κάτι που οι περισσότεροι δεν το προτιμούν.

Η αυξανόμενη απασχόληση της γυναίκας είναι επίσης ένας σύγχρονος σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά την εξέλιξη της γεννητικότητας, αυτό συμβαίνει γιατί παρά το γεγονός ότι όταν δουλεύει και η γυναίκα υπάρχουν δυο μισθοί και ύρα θα ήταν ποιο εύκολο να αποκτήσουν παιδιά και να ανταποκριθούν στα οικονομικά βάρη, συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Δηλαδή όταν η γυναίκα εργάζεται

τότε καθυστερεί να παντρευτεί , και όταν θα παντρευτεί είναι αρκετά δύσκολο να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες υποχρεώσεις στο σπίτι αλλά και στην δουλειά, και αν δεν έχει τη βοήθεια κάποιου τότε θα πρέπει να εγκαταλείψει την δουλειά της με όλες τις οικονομικές συνέπειες που αυτό θα επιφέρει η να κάνει υπεράνθρωπες προσπάθειες για να ανταποκριθεί σε όλες της τις υποχρεώσεις.

Η ανεργία είναι επίσης ένας πολύ σημαντικός παράγοντας που έχει και αυτός σημαντικό μερίδιο ευθύνης στην εξέλιξη της γεννητικότητας. καθημερινά διαβάζουμε ότι η ανεργία στην χώρα μας έχει ανέβει σε πολύ υψηλά επίπεδα , περίπου στο 10,5% και αν λάβουμε υπόψη μας το γεγονός ότι η ανεργία χτυπάει κυρίως τους νέους, τότε καταλαβαίνουμε ότι δεν είναι δυνατόν ένας νέος να αποφασίσει να παντρευτεί αν δεν εξασφαλίσει πρώτα ένα ικανοποιητικό εισόδημα. Η ανεργία λοιπόν επηρεάζει την γαμηλιότητα αλλά και την γεννητικότητα.

Τέλος ακόμα ένας βασικός οικονομικός παράγοντας και μάλιστα πολύ ουσιαστικός δεν είναι βέβαια άλλος από το υψηλό κόστος ανατροφής των παιδιών.

Στην σύγχρονη κοινωνία μας κυριαρχούν καταναλωτικά πρότυπα που μέσω της διαφήμισης κυρίως, μας έχουν δημιουργήσει παρά πολλές πλασματικές ανάγκες που αναφέρονται στην κατανάλωση προϊόντων τα οποία δεν μας είναι απαραίτητα. Έτσι λοιπόν έχουμε φθάσει στο σημείο που βασικές ανάγκες ενός παιδιού όπως το ντύσιμο η μόρφωση, η ιατρική περίθαλψη, και η ψυχαγωγία του, να στοιχίζουν πολύ ακριβά και κυρίως αναφερόμαστε στις αστικές περιοχές, συνεπώς το κόστος ανατροφής ενός παιδιού για πολλούς είναι απαγορευτικό.

Βέβαια εδώ πρέπει να πούμε ότι στις αγροτικές περιοχές το κόστος ανατροφής των παιδιών είναι μικρότερο από τις αστικές περιοχές και αυτό λόγω της αυτοκατανάλωσης αγροτικών προϊόντων, αλλά και οι δαπάνες για ντύσιμο και ψυχαγωγία αντίστοιχα είναι μικρότερες, όμως η μεγαλύτερη συγκέντρωση του πληθυσμού είναι στα αστικά κέντρα και συνεπώς για τους περισσότερους ισχύουν τα παραπάνω.

Συνοψίζοντας λοιπόν όλα όσα αναφέραμε βλέπουμε ότι το δημογραφικό πρόβλημα που υπάρχει στο νομό μας αλλά και σε όλη τη χώρα και ακόμα πιο πέρα στην Ευρώπη δηλαδή, οφείλεται σε παρά πολλούς παράγοντες που διαμορφώθηκαν κυρίως στην σύγχρονη κοινωνία που ζούμε με τον μοντέρνο τρόπο ζωής. Η φυγή του πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές ανέτρεψε τις ισορροπίες και δημιούργησε νέα δεδομένα τα οποία δεν ευνοούν την ανάπτυξη της γεννητικότητας.

Συνεπώς το αυξανόμενο πρόβλημα της υπογεννητικότητας πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα και με την απαιτούμενη σοβαρότητα διότι οι συνέπειες που θα επιφέρει είναι ανεπανόρθωτες.

Να αναφέρουμε για παράδειγμα κάποιες συνέπειες όπως μείωση της οικονομικής ανάπτυξης, γιατί λόγω της υπογεννητικότητας το εργατικό δυναμικό της χώρας μειώνεται και παράλληλα ο μέσος όρος ηλικίας ανεβαίνει που σημαίνει ολοένα και λιγότεροι νέοι άνθρωποι δουλεύουν για να συντηρήσουν ολοένα και περισσότερους γέροντες, αυτό θα οδηγήσει στην κατάρρευση του ασφαλιστικού συστήματος και κατά συνέπεια στην οικονομική κρίση της χώρας.

Και φυσικά πέρα από τις οικονομικές συνέπειες θα υπάρξουν και κάποιοι σοβαροί εθνικοί κίνδυνοι, γιατί αν ο πληθυσμός της χώρας μας συνεχίσει να μειώνεται, και ο πληθυσμός των γειτονικών χωρών όπως για παράδειγμα της Τουρκίας συνεχίσει να αυξάνεται με τον ίδιο ρυθμό, τότε η χώρα μας θα περιέλθει σε πολύ δυσμενή θέση. Αυτές οι συνέπειες είναι μόνο ένα μικρό μέρος των προβλημάτων που θα ακολουθήσουν.

Ξέρουμε λοιπόν ότι υπάρχει πρόβλημα υπογεννητικότητας, και είπαμε που μας οδηγεί αυτό, από τη μεριά της η πολιτεία ασκεί κάποια δημογραφική πολιτική για την αύξηση των γεννήσεων.

Τα μέτρα που έχει λάβει η πολιτεία στην προσπάθεια της να δώσει κίνητρα για την αύξηση της γεννητικότητας είναι, τα διάφορα επιδόματα που εισπράττουν οι γονείς των παιδιών, και τα οποία είναι ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών που έχει κάθε οικογένεια, επίσης έχει θεσπίσει κάποιες φοροαπαλλαγές για τους συζύγους που έχουν παιδιά.

Ένα ακόμα μέτρο που έχει θεσπιστεί στα πλαίσια της δημογραφικής πολιτικής, είναι οι άδειες μητρότητας και οι γονικές άδειες που μπορούν να πάρουν οι μητέρες, επίσης λαμβάνονται μέτρα για την φύλαξη των παιδιών των εργαζόμενων γυναικών με ευθύνη της πολιτείας.

Υπάρχουν βέβαια και αλλά ευεργετικά μέτρα που ισχύουν για τους πολύτεκνους όπως μειωμένη θητεία στο στρατό για τα μεγαλύτερα αγόρια των πολύτεκνων οικογενειών, επίσης ευνοϊκότερους όρους για σπουδές και διορισμούς στο δημόσιο, και αλλά μέτρα τα οποία όμως όλα μαζί δεν έχουν δώσει ικανοποιητικό αποτέλεσμα.

Συνεπώς πρέπει να αναθεωρηθούν τα μέτρα αυτά και να γίνουν ίσως ακόμα πιο ελκυστικά ενώ θα πρέπει να θεσπιστούν ακόμα περισσότερα, τα οποία μέτρα θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται και να αναθεωρούνται συνεχώς ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς αλλά και της γενικότερης οικονομικής κατάστασης που κάθε φορά ισχύει στην καθημερινή μας ζωή. Δηλαδή αυτό που εννοούμε είναι ότι π.χ. είπαμε ότι ισχύουν κάποια επιδόματα τα οποία

δικαιούνται να εισπράττουν οι γονείς των παιδιών τα οποία ίσως να καθιερώθηκαν πριν από αρκετά χρόνια , και σήμερα να μην ανταποκρίνονται στην υπάρχουσα κατάσταση της αγοράς , αυτόματα αυτό το μέτρο αφού δεν αναπροσαρμόζεται στα σημερινά δεδομένα στην πράξη αυτοκαταργείται.

Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν πολλά, γι αυτό δεν θα πρέπει να επαναπαύεται κανείς και κυρίως οι αρμόδιοι που ίσως δεν έχουν ακόμα απόλυτα συνειδητοποιήσει το μέγεθος και την σοβαρότητα του προβλήματος.

Η ευθύνη είναι όλων μας γιατί μπορεί το κόστος ανατροφής ενός παιδιού για πολλούς να είναι απαγορευτικό, αλλά οι έρευνες έδειξαν ότι και αυτοί που έχουν υψηλότερα εισοδήματα τόσο ποιο δύσκολα αποφασίζουν να κάνουν παιδιά και να θυσιάσουν κάποιο μέρος της προσωπικής τους ελευθερίας, ίσως αυτό το φαινόμενο να είναι ένα ακόμα προϊόν της σύγχρονης κοινωνίας μας και της οικονομικής ανάπτυξης , αλλά σίγουρα δεν πρέπει να το αφήσουμε ανεξέλεγκτο γιατί οι συνέπειες που θα έχει, σε λίγο θα είναι ανεπανόρθωτες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξόπουλος Α. <<Εγχειρίδιο Δημογραφίας>> Πάτρα,
Οκτώβριος 1986

Πέτρου Α. Κιοχου ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ (Εισαγωγή στην
Δημογραφική Επιστήμη) Τεύχος Α

Πέτρου Α. Κιοχου ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ (Δημογραφική
Ανάλυση) Πειραιας 1991

Γ.Ν. Τζιαφερτα Η ΕΛΛΑΣ ΓΗΡΑΣΚΟΥΣΑ Αθήνα 1988

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1. Αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού-κατοίκων της
19^{ης} Μαρτίου 1961.
2. Απογραφή πληθυσμού της 14^{ης} Μαρτίου 1971
3. Απογραφή πληθυσμού της 5^{ης} Απριλίου 1981
4. Απογραφή πληθυσμού της 17^{ης} Μαρτίου 1991
5. Γάμοι Γεννήσεις και Θάνατοι εν Ελλάδα κατά τα έτη
1974 έως 1995

ΥΓ ΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΠΟΥ
ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΡΑΦΟΝΤΑ
ΜΕ ΤΟ MS-OFFICE 1997

